

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

1 Delinquit qui res mercatur spirituales.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

C. IX. ¶ Cum usu pallii aliqua privilegia debent concedi.

Unde idem Gregorius Syagrii Episcopo Augustodunensi, lib. 7. epist. 112.

Rationis a ordo omnino nos admonet, ut cum usu pallii aliqua simul sicut diximus, largiri privilegia debeamus. Sed quoniam cum honoris augmento, cura quoque sollicitudinis debet accrescere, ut cultui vestium, actionis quoque ornamenta conveniant, oportet, ut enixius in cunctis se studii vestra fraternitas exerceat, & circa i subditorum adus sit cura vigilans, ut vestrum illis exemplum instructio, & vita magistra sit.

¶ Et circa] Locupletatus est hic locus ex originali.

C. X. ¶ Usus pallii conceditur, & antiqua privilegia innovantur.

Idem Joanni Episcopo prima Iustiniana Illyricae, lib. 4. epist. 15. seu c. 19.

Pallium b vobis ex more transmissimus, & vices vos Apostolicae sedis agere iterata innovatione decernimus.

C. XI. ¶ De eodem.

Idem Episcopo Epiri, lib. 3. epist. 7. seu cap. 107. indist. 14.

Scriptorum c vestrorum insinuatione, fratres charissimi, patefecit Andream fratrem nostrum Nicomediana civitatis Episcopum, Deo propitio, solemniter ordinatum. & infra. ¶ Supra scripto igitur Andream fratris, & Coepiscopo nostro pallium nos direxisse agnosci-

a Polyc. lib. 1. tit. 24. Ivo par. 3. cap. 146. Eucherius lib. 1. cap. 35.
c Anselm. lib. 6. c. 200.

te, atque privilegia, atque cuncta concessisse, quae praedecessores nostri eius praedecessoribus contulere.

DISTINCTIO CI.

In una autem provincia duo metropolitanis esse non debent: sicut in Chalcedonensi concilio, cap. 12. statutum est.

C. I. ¶ Duo metropolitanis in una & eadem Provincia esse non debent.

Pervenit a ad nos, quod quidam praeter ecclesiasticas ordinationes affectantes potentiam, per pragmaticum sacrum i unam provinciam in duas dividendam ita ut ex hoc inveniantur duo metropolitanis Episcopi in una eademque provincia esse. Statuit ergo sancta synodus deinceps nihil tale attentari a quolibet Episcopo eos vero qui aliud tale attentaverint, cadere de proprio gradu.

¶ Pragmaticum sacrum] Versiones praefata, & diversa habent, per pragmaticam formam: Graecae autem est αὐτοκρατορική, quod in eodem capite paulo post dicitur. ἡ ὑπερβαρική βασιλική. Id est, per litteras Imperatoris. Haec de electione, & ordinatione clericorum tractantur. Nunc ad simoniacorum ordinationes transivimus. Et a facile liquet, quod super hac breviter, sanctorum patrum decreta auctoritas, causa deducitur in medium: cujus negotium, crederetur a simoniaci consecratis, & de ordinationibus, quae per peccata sunt, continentur.

a Polyc. lib. 1. tit. 24. Ivo par. 3. cap. 146. Eucherius lib. 1. cap. 35.

DECRETI PRIMAE PARTIS FINIS.

DECRETI PARS SECUNDA.

CAUSA I.

Quidam habes filium, obrulit eum ditissimo canobis: exaltavit ab Abbate, & a fratribus decem libras solvit, ut filius susciperetur, ipse tamen (beneficio aucto) hoc ignorante. Crevit puer, & per incrementa temporis & officiorum ad virilem aetatem, & sacerdotis gradum pervenit. Exinde suspirantibus meritis in Episcopum eligitur, interveniente obsequio & paternis precibus, data quoque pecunia quadam ex consiliarius Archiepiscopi, consecratus iste in Antistitem, nescius paterni obsequii & oblata pecunia. Procedente vero tempore nonnullis per pecuniam ordinavit, quibusdam vero gratis benedictionem sacerdotalem dedit: tandem apud metropolitanum suum accusatus, & convictus sententiam in se damnationis accepit.

- 1. q. Hic primum quaeritur, an sit peccatum emere spiritualia.
2. q. Secundo, an pro ingressu ecclesiae sit exigenda pecunia, vel si exalta fuerit, an sit persolvenda.
3. q. Tertio, an ingressum, vel praebendam ecclesiae emere sit simoniacum.
4. q. Quarto, an isto sit reus criminis, quod eo ignorante peccatum admiserit.
5. q. Quinto, an liceat ei esse in ecclesia, vel fungi ea ordinatione, quibus paternam pecuniam esse assecutus.

- 6. q. Sexto, an illi qui ab eo iam simoniaci ignoranter consecrati sunt, abjiciendi sint, an non.
7. q. Septimo, si renuncians sua haeresi sit recipiendus in Episcopali dignitate, vel non.

QUESTIO I.

Quod autem spiritualia emere peccatum sit, probatur multo minus auctoritate.

C. I. ¶ Simoniaci gratiam non praestant, quam vendere quaerunt. At eam Leo Papa.

Gratia i si a non gratis datur, vel accipitur, gratis non est. Simoniaci autem non gratis accipiunt: igitur gratiam, quae maxime in ecclesiasticis ordinibus operatur, non accipiunt. Si autem non gratis cuiquam datur, non habent, nec gratis, nec non gratis cuiquam datur possunt. Quid ergo dant? profecto, quod habent: quod autem habent? Spiritum utique mendacii. Quomodo hoc probamus? quia si Spiritus veritatis (testante h ipsa veritate, de qua procedit) gratis accipitur, proculdubio Spiritus mendacii esse convincitur, qui non gratis accipitur.

¶ Gratia] Similima primum verbu huius capiti habetur in epistola Leonis primi Nicetae Aquileiensis Episcopi scripta, qua

a Deinde in tract. de simonia. b Mart. 10.

est gratia, sed merces. Reliqua apud ipsam non sunt inventa.

C. II. Inaniter sacerdos dicitur, quicumq; simoniace ordinatur.

Item Gregorius Syagrii Episcopo Augustodunensi, lib. 2. epist. 110.

Quicumque a studeat pretii datione sacrum ordi- nem mercari, dum non officium, sed nomen at- tendit, sacerdos non esse, sed dici tantummodo inaniter concupiscit.

Caput hoc ex originali est emendatum, & locupletatum.

C. III. Spolietur honore, qui ecclesiam per pecuniam obtinet.

Item ex registro.

Presbyter si per pecuniam ecclesiam obtinuerit, non solum ecclesia priverit, sed etiam sacerdotii ho- nore spolietur: quia altare, & spiritum San- ctum emere, vel vendere, simoniacam hæresim esse, nul- lus fidelium ignorat.

Non est inventum in registro B. Gregorii, unde videtur citari, sententia habetur apud Gregorium VII. lib. 6. reg. in indice concilii eo anno habiti, & in concilio Turonensi sub Carolo Magno, cap. 25. in Remensi, c. 21. Moguntino sub Rahamo, c. 12. & altero Moguntino sub Arnulpho, cap. 5. & infra eadem quasi, 3. cap. altare. quod ibi citatur ex Paschali.

C. IV. De eodem.

Item Gregorius I. dicta epist. lib. 7.

Benedictio illi in maledictionem convertitur, qui ad hoc, ut fiat hæreticus, promovetur.

In aliquo varus exemplaribus caput hoc conjunctum est su- perioris, & præter epistolam iro indicatam, eadem sententia habetur lib. 4. epist. 15. & lib. 3. epist. 107. Episcopi Epri.

C. V. Partem habebit cum Simone, qui con- tra simoniacos vehementer non exarsit.

Item in eodem.

Quisquis d per pecuniam ordinatur, ad hoc ut fiat hæreticus promovetur. Quisquis ergo contra si- moniacam, & neophytorum hæresim pro officii sui lo- co vehementer non exarsit, eum eo se non dubitet ha- biturum portionem, qui prius commisit hoc piacularè flagitium.

Verba: pro sua ipsa hujus capituli non sunt inventa in episto- li B. Gregorii. Verum Paschalis Papa II. (ut est apud Ivonem ac Polycarpum) citat hæc ex ipso beato Gregorio: ac simillima prioris partu hujus capituli sunt lib. 4. epist. 35. & 56. posteriori ve- rò partu lib. 10. epist. 35. Victori Episcopo. Et Isidori Diaconus lib. 3. cap. 4. scribit generalem sententiam à B. Gregorio contra simoniam & neophytorum hæresim prolatam, in epistola Victoris scri- ptæ contineri. Capitulum 24. concilii Meldensis ab Ivone p. 5. c. 75. citatum, partim convenit cum ipsa epistola Victori scripta, & par- tim cum illa, qua Ivo & Polycarpus citant ex Paschali, & cum illa, qua hoc loco refert Gratianus. De qua hæresi è Gallia ejicienda Gregorius lib. 4. epist. 51. scribit Virgilio Arelatensi, & 17. epist. 110. Syagrii, & alii Episcopi Gallia.

C. VI. Simoniæ damnatio dantem & accipien- tem pariter involvit.

a Polyc. lib. 2. tit. 1. Anselmus libro 6. cap. 79. b Infra ead. quest. 2. cap. altare. c Infra cap. cum liquat. in fine. Polyc. ibidem. Anselmus libro 6. cap. 80. Burchardus lib. 1. c. 21. Ivo par. 3. cap. 75. & 112. d Concil. Mel. cap. 42. Deusdedit par. 7. Polyc. lib. 2. tit. 1. Ivo par. 2. cap. 84. & par. 5. cap. 75. Anselmus lib. 6. cap. 77.

Item Gelasius Papa. ad Episcopos per Luca- niam constitutos, epist. 1. cap. 26.

Quos a consuetudine indignis meritis, sacram merca- tos esse pretio dignitatem convictos oportet acceri, non sine periculo facinus tale perpetrantes, quia dantem pariter & accipientem damnatio Simonis, quam facta le- sio & testatur, involvit.

C. VII. Anathematis sententia damnatur, qui simoniace ordinatur.

Item Ambrosius I in libro pastorali.

Reperitur è quàm plurimi negotio & muneris peti- turi, mercari velle gratiam Spiritus sancti: dum vi- le pretium donant, ut pontificalis sublime culmen ac- cipiant, obliti verborum Petri, qui dixit ad Simonem [Pecunia d tua tecum fit in perditionem, quoniam do- num Dei existimasti per pecuniam possideri.] Proinde, quia & usitatum est tantum malum, & majorum fre- quenter constat mucrone succisum, nos quoque huic vulnere cancroso igitum (quod superest adhuc) inji- cimus ferrum, decernentes omnino, ut quicumq; deinceps propter accipiendam sacerdotii & dignitatem quod- libet premium fuerit derectus obrulisse, ex eodem tem- pore se noverit anathematis opprobrio condemnatum, atque à participatione Christi corporis & sanguinis a- lienum: ex quo illum constat execrabile Christo per- petrasse flagitium. Quod si aliquis extiterit, qui accuset, ille, qui hunc ordinem munerum fuerat datione lucra- tus, & suscepto honoris gradu priverit, & in monasterio sub penam penitentia retrudatur. Illi verò, qui hac causa muncium acceptores extiterint, si clerici fuerint, honoris amissione mulctentur: si verò laici, anathemate perpetuo condemnentur.

I Ambrosius] Caput hoc in libro pastorali B. Am- brosi, unde citatur, non est inventum. Habetur tamen in concilio Tolitano VIII. cap. 3. quem canonem integram An- selmus lib. 6. ca. 85. partem verò ipsius Ivo p. 5. c. 93. ex dicto con- cilio citant.

C. VIII. Damnatur Episcopus, qui per pecuniam ordinationem facit.

Item ex concilio Chalcedonensi. g cap. 2.

Si quis Episcopus per pecuniam ordinationem fe- cerit, & sub pretio redegerit gratiam, quæ vendi non potest, ordinaveritque per pecuniam Episcopum, Chore- piscopum, Presbyterum, aut Diaconum, vel quemlibet de his, qui connumerantur in clero, aut promoverit per pecunias dispensatorem, aut defensorem, vel mansio- narium, vel quemquam omnino, qui subiectus est regu- læ, pro suo turpissimi lucri commodo, is qui hoc at- tentasse probatus fuerit, proprii gradus periculo sub- jacebit, & qui ordinatus est, nihil ex hac ordinatione, vel promotione, quæ est per negotiationem facta, proficiat, sed fit alienus à dignitate, vel sollicitudine, quam pecuniis acquisivit. Si quis verò mediator tam turpibus, & nefandis datis, vel acceptis extiterit, & ipse, siquidem clericus fuerit, proprio gradu decidat: si verò laicus, aut monachus, anathematizetur.

C. IX. A sacerdotio est alienus, qui per pecunias ordinat, vel ordinator.

Item ex octava 1 synodo.

Qui per pecunias quencquam consecraverit, vel ab alio consecratus est, alienus à sacerdotio fiat.

a Polyc. lib. 7. tit. 6. Deusdedit par. 2. Burchardus lib. 1. cap. 22. Ivo par. 3. cap. 76. * Ald. 8. b Ansel. lib. 6. cap. 85. c al. negotiatione. d Ald. 8. e al. divini dom. f al. religio- nis. g c. 97. circa medium infra eadem. h Polyc. 1. 2. tit. 37. Ansel. 1. 6. c. 81. Burch. 1. 2. c. 110. Ivo p. 3. cap. 118. Pam. lib. 3. cap. 118. i Novell. 4. c. 1. & nov. 123. c. 3. apud Julianum antecessorem. Ansel. 1. 6. c. 7. Ivo p. 5. c. 121.

¶ Octava] In aliquot vetustis exemplaribus caput hoc citatur ex septima synodo, in qua capitulo quinto refertur canon trigessimus Apostolorum ad hanc rem faciens. In epistola autem Tarasii ad Adrianum Papam, (que in exemplaribus bibliothecae Vaticanae, & alibi, est in fine ipsius septima synodi) refertur canon vigesimus secundus synodi, qua in Trullo, hu verbis. Eos, qui per pecunias ordinati sunt, sive Episcopi, sive quicumque clerici, & non secundum probationem, & vitae optionem, deponi precipimus, sed & illos, qui hos ordinasse noscuntur. Extat etiam hac de re epistola Basilii ad Episcopos sibi subiectos.

C. X. ¶ Nec ordinari, nec promoveri in ecclesia Dei per pecuniam aliquis valet.

Item Calixtus Papa.

Sanctorum Patrum exempla sequentes, & officii nostri debito innovantes, ordinari quengquam per pecuniam in ecclesia Dei, vel promoveri, auctoritate sedis Apostolicae modis omnibus prohibemus. Si quis vero in ecclesia ordinationem, vel promotionem taliter adquisierit, acquisita profus careat dignitate.

¶ Est Calixti secundi, qui paulo ante Gratianum vixit, & aliquot concilia a se habuit contra Simoniam, & investituras ecclesiarum, quas Germanici Imperatores usurpaverant, multa decrevit: de quibus Abbas Vissergensis ab anno Domini M. C. XVIIII. in quo electus est Pontifex, usque ad annum M. C. XXIV. accurate scribit.

C. XI. ¶ De eodem.

Item Gregorius Nazianzenus.

Qui studet donum Dei pretio mercari, in sacro ordine nulla ratione de cetero permanere, aut revocari posse dubium non est. Talis a communione omnibus modis abscondatur. Nam Spiritus Sancti donum pretio comparari, quid aliud est, quam capitale crimen, & Simoniaca haeresis? quod quam detestabiliter in utroque testamento vindicatum sit, multorum exemplis facile apparet. Giezi gratiam sanitatis Naaman a Syro vendidit, eandem gratiam fanitatis, Haalifro vindicante, leprosus factus amisit. Iudas b omnium redemptorem vendidit, mox laqueo suspensus eandem redemptoris gratiam non obtinuit, & merito, quia nemo potest retinere, quod vendidit. Simon d etiam magus cum eandem Spiritus Sancti gratiam emere vellet, damnationis sententiam a Petro audivit [Pecunia tua tecum sit in perditionem, quia donum Dei existimasti pecunia possideri.] Dominus etiam, ut vendentes & ementes huius gratiae expertes ostenderet, cunctos peccatores per gratiam in templo dimisit, singulariter vendentes & ementes increpans & flagellans de templo eiecit, in quo venditores, & emptores suos gratia Spiritus Sancti constat definitos esse, & vacuos. Quos enim Christus eiecit de templo, numquid Spiritus Christi faceret sibi templum?

In operibus B. Gregorii Nazianzeni, quae multa Graeco, & Latine extant, nihil tale reperitur est. Habentur autem similia in epistola Tarasii ad Adrianum.

C. XII. ¶ Simoniaci sacerdotes esse non possunt.

Item Gregorius.

Quicumque sacros ordines vendunt, aut emunt, sacerdotes esse non possunt. Unde scriptum est [anathema danti, anathema accipienti, hoc est, Simoniaca haeresis.] Quomodo ergo, si anathema sunt, & sancti non sunt, sanctificare alios possunt? & cum in Christi corpore non sint, quomodo Christi corpus tradere, vel accipere possunt? Qui maledictus est, benedicere quomodo potest?

a 4. Regum 3. b Matth. 27. c al. redemptionis. d Act. 2. e Ioan. 2. f Deusededit par. 4. ex Paschali, infra cap. Placuit.

Deusededit in tractatu contra Simoniacos refert hoc ex epistola Paschali Papa secundi ad Mediolanenses.

C. XIII. ¶ De eodem.

Item Gregorius Syagrius, & alii Episcopi, lib. 7. epist. 110.

Cum a liqueat hanc haeresim ante omnes iudicia pestifera subreplisse, atque in ipsa origine sua, Apostolica esse detestatione damnata, cur non cavetur, cur non pendetur, quia benedictio b illi in malitiam conversionem convertitur, qui ad hoc, ut fiat haereticus, permovetur?

¶ Omnes] Aenea legebatur, omnia: sed glossa videtur magis convenire lectiois restituta: qua est in aliquot manuscriptis & ipso originali.

C. XIV. ¶ Qui pretio ordinat, lepram, non officium confert.

Item Ambrosius de miseratione c, seu de dignitate sacerdotali, cap. 5.

Cum d ordinaretur Episcopus, quod dedit, aurum fuit, quod perdidit, anima fuit: cum alium ordinaret, quod accepit, pecunia fuit: quod dedit, lepra fuit.

C. XV. ¶ De eodem.

Idem ibidem.

Gratiam e, cum ordinaretis, non suscepisti, quia perditio eam non meruisti.

C. XVI. ¶ De eodem.

Idem ib. 4. ad cap. 4. Lucae.

Cito f turpem sequitur lepra mercedem, & perditio corpus, animumque male quaesita commaculat. Paulo post. ¶ Vides, quia factio auctoris susceptione imnatur haeredit. Inexpiables est enim venditi culpa, & sterili g, & gratiae vindicta coelestis transit ad posterum. ¶ Denique b Moabitis, & ceteri non intrabant ecclesiam usque ad tertiam & quartam generationem, tandem delicta (ut simplicius interpretemur) donec culpam aeternam multiplicis successio generationis aboleret. Sed cum illi, qui in Deum idololatriae errore deliquerunt in quartam i generationem viderentur esse multum profecto durior videntur esse sententia, quia Giezi fuit usque in aeternum pro cupiditate habendi, Proprietate auctoritate damnatur (praesertim cum Dominus noster IESVS Christus pro lavacri regenerationem omnium remissionem dederit peccatorum 2) nisi i vitorum magis, quod generis semen intelligas. Sicut enim qui filii promissionis sunt, estimantur in semen bonum, & etiam qui filii erroris sunt, estimantur in semen malum. Nam & Iudaei i ex patre diabolo, non utique carnis possessione, sed criminis. Ergo omnes cupidi, omnes avari Giezi lepram cum divitiis suis possident, & male quaesita mercede, non tam patrimonium facultatum, quam forsaurum criminum congregarunt, aeterno supplicio brevi fructu.

¶ In quartam] Antea legebatur, in tertiam & quartam: Sed & a B. Ambrosio, & ab uno vetusto Gratiani codice est vox, tertiam. Deuteronomio autem 23. Idemorum quatuor & Aegyptiorum filii permittuntur tertia generatione intrare ecclesiam Domini, sed de Moabitis sic scribitur. Ammonites, & Moabites etiam post decimam generationem non intrabunt ecclesiam Domini in aeternum.

¶ Peccatorum] Sequitur, cur ergo Giezi semen in aeternum damnatur? quae apud beatum Ambrosium non habentur.

¶ ps. Quia ergo auctoritate Leonis Papa simoniaci non

a Ioan. Diac. lib. 3. ca. 4. Polyd. lib. 2. tit. 1. Barid. lib. 1. cap. 2. Deusededit par. 2. Ivo par. 5. cap. 75. b supra cap. benedictio. c mysterium. d Deusededit par. 2. Ivo par. 3. c. 90. e Ivo ibidem. Deusededit ibidem. f Ivo p. 5. c. 132. g al. misericorditer. h Deusededit p. 2. i al. nisi ut vitium. k Rom. 8. l Ioan. 4.

nisi spiritum mendacii accipiunt, secundum Gregorium apud
 simoniacos sacerdotium non subsistit 1, benedictio eorum in
 maledictionem convertitur, apud eos manet anathema danti & ac-
 cipienti, cum sancti non sint, nec in Christi corpore constituti, cum
 sint maledicti, nec sanctificare alios possunt, nec corpus Christi tra-
 dere, vel accipere, nec benedicere alii valent: secundum a Am-
 brosius vero anathematis opprobrio condemnantur, atque a par-
 ticipatione corporis & sanguinis Christi alienantur, cum accipiatur
 aurum, & lepra detur, cum inexpugnabilis sit culpa venditi myste-
 ri b, secundum Chalcedonense concilium, ex tali ordinatione ni-
 hil proficere iudicatur, secundum Gelasium Simoniæ damnatione
 involvitur, secundum Gregorium Nazianzenum in sacro ordine
 permanens, aut renovari nulla ratione possunt, ab Heliaso lepra per-
 funduntur, a Petro in perditionem damnantur, a Christo vero de
 templo ejiciuntur, quod aliud simoniacus simoniacus in sua ordina-
 tione potest consecrare, nisi quod Innocentius * de ceteris hereti-
 cis testatur, dicens epist. 13. ad Alexandrum, cap. 3.

¶ Non subsistit] Simoniaci recipiunt quidem characte-
 rem, sed sunt ipso facto suspensi. Ita ratione habita usus, vere
 dicitur potest ipsorum sacerdotium non subsistere, ac propterea rectissi-
 mi b. Gregorius 1. ad epist. 33. Victori Episcopo scribens, simoniacam
 ordinationem vocat illicitam, & effectum carentem.

C. XVII. ¶ Qui Spiritus perfectionem
 non habent, ipsam dare non
 possunt.

¶ Qui perfectionem Spiritus, quam acceperant,
 perdidit, non ejus dare plenitudinem possunt
 (quæ maxime operatur in ordinationibus) quam per
 suam perfidiam perdidit. Et iterum: ¶ Qui honorem
 non habuit, honorem dare non potuit: nec aliquid ille
 accepit, quia nihil erat in dante: sed damnationem,
 quam habuit, per pravam manus impositionem dedit.

¶ In hoc capite non referuntur ipsa prioris verba Innocentii,
 quæ tamen habentur partim infra ead. c. Arrianos, partim in
 capite non sequenti, ventum est. in versiculo, Sed econtra-
 riod.

C. XVIII. ¶ Simoniacus per pravam manus im-
 positionem, non benedictionem, sed
 damnationem praestat.

Idem Ruso, & alii Episcopi, epist. 22. c. 3.

Ventum ad est ad tertiam questionem, quæ pro sui
 difficultate longiorem exigit disputationem. Cum
 nos dicamus ab hæreticis ordinatorum, vulneratum per il-
 lam manus impositionem habere caput, ubi vulnus in-
 fixum est, medicina est adhibenda, qua possit recipere
 sanitatem. Quæ sanitas post vulnus secuta sine cicat-
 rice esse non poterit, atque ubi poenitentia remedium
 necessarium est, illic ordinationis honorem locum ha-
 bere non posse decernimus. Nam si ut legitur e, quod
 tetigerit immundus, immundum erit, quomodo ei tri-
 buetur, quod munditia ac puritas consuevit accipere?
 ¶ Sed econtrario asseritur, cum, qui f honorem am-
 sit, honorem dare non posse, nec illum aliquid accepisse:
 quia nihil in dante erat, quod ille possit accipere.
 Acquisimus, & verum est certe, quia quod non ha-
 buit, dare non potuit. Damnationem utique, quam ha-
 buit, per pravam manus impositionem dedit, & qui par-
 ticeps effectus est damnationis, quomodo debeat honore
 accipere, invenire non possumus. ¶ Sed dicitur g vera ac

a Sup. e. reperuntur. b al. ministerii. * adde c. 97.
 circa medium infra eadem c Anselm. l. 6. c. 73. Epist. 22. cap. 3.
 ad Episcopos Macedoniae in fine. adde c. 73. 97. & 98. infra eadem.
 d Poly. l. 2. tit. 31. & l. 7. tit. 7. Anselm. 6. c. 73. al. 70. Ivo p. 6. cap. 59.
 Pann. l. 3. c. 150. In fine ad Arrianos. e Num. 19. Levit. 15. & Ag-
 gai 2. f Sup. qui perfectionem, veris qui honorem, eadem epi-
 stola cap. 4. g Ivo par. cap. 60.

iusta legitimi sacerdotis benedictio auferre omne vi-
 tium, quod a vitioso fuerat injectum. Ergo si ita est, ap-
 plicentur ad ordinationem sacrilegi, adulteri, atque om-
 nium criminum rei: quia benedictione ordinationis
 crimina, vel vitia putantur auferri: nullus sit poenitentia
 locus, quia id potest præstare oratio, quod longa sa-
 tisfactio præstare consuevit. Sed nostra lex ecclesiae est,
 venientibus ab hæreticis, qui tamen illic baptizati sunt,
 per manus impositionem laicam tantum tribuere com-
 munionem, nec ex his aliquem in clericatus honorem vel
 exiguum subrogare.

¶ pars. Sed obicitur: alii hæretici à fide exorbitant, simo-
 niaci autem est gratiam Spiritus Sancti venalem putant, tamen
 à fide alieni non sunt: atque ideo, quod ab Innocentio de ceteris
 hæreticis decernitur, non valet de his consequenter intelligi. His itaque
 respondetur. Simoniaci est fides tenere videantur, infidelitatem
 tamen perditioni subiciuntur.

C. XIX. ¶ Simoniaci fidei integritatem non
 habent.

Unde B. Ambrosius in lib. 2. de poenit. cap. 4.
 adversus Novatianum scribit,
 dicens.

Petrus a Simoni, qui magica artis consuetudine de-
 pravatus putasset, quod gratiam Christi per impositio-
 nem manus, atque infusionem Spiritus Sancti compararet
 pecunia, ait b [Non est tibi pars, neque fors in hac fi-
 de 1: quia corruptum non est rectum apud Deum, &c.]
 Vides quod hunc magica vanitate blasphemantem in Spi-
 ritum Sanctum, apostolica auctoritate condemnet, & eo
 magis, quia puram conscientiam fidei non habebat?

¶ In hac fide] Vulgata editio habet, in sermone isto.
 Græcè est, ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ.

C. XX. ¶ Simoniacus infidelis esse pro-
 batur.

Item Gregorius lib. 9. epist. 53. ad Theodoricum
 Regem.

¶ Omnis avaritia idolorum sit servitus, quis-
 quis hanc, & maxime in dantis ecclesiasticis ho-
 noribus vigilantem non præcavet, infidelitatis perditio-
 ni subicitur, etiam si tenere fidem, quam negligit 1, vi-
 deatur.

¶ Quam negligit] Sic est emendatum ex manuscriptis
 exemplaribus, & originali. In vulgatis enim legebatur, fidem
 verbis, quam negat factio, videatur.

C. XXI. ¶ Simoniacorum hæresis ceteris damna-
 bilior esse probatur.

Item ex epist. Thatafii Constantinopolitani Epi-
 scopi, missa Papa Hadriano.

¶ Os d qui per pecunias manus imposuerunt, vel im-
 ponunt, Petrus divinus Apostolus (cujus cathedram
 sortita est sanctitas vestra) tanquam Simonem magum
 deponit. & infra: ¶ Tolerabilior est enim Macedonius,
 & eorum, qui circa ipsum sunt, Spiritus Sancti impugna-
 torum impia hæresis. Illi enim creaturam, & servum
 Dei patris, & filii, Spiritum Sanctum delirando faten-
 tur: Isti vero eundem Spiritum efficiunt suum servum.
 Omnis enim dominus, quod habet, si vult, vendit, five
 servum, five aliquid aliud eorum, quæ possidet. Simi-
 liter & qui emit, dominus ejus volens esse, quod em-
 rit, per pretium pecunie illud acquirit. Ita & qui hanc
 iniquam actionem operantur, detrahunt Spiritui San-
 cto, aequaliter peccantes hiis, qui blasphemaverunt, di-
 centes e Christum in Beelzebub ejicere Dæmonia: atque
 ut verius dicamus, Iudæ comparantur proditori, qui Iu-
 dæis Dei occisoribus Christum vendidit. f Cum ergo Spi-
 ritus Sanctus consubstantialis sit Christo, ejusdem omni-
 no & ipsi portionis erunt. Et proculdubio in eis non

a Ivo in proemio. Pannorm. lib. 3. tit. 5. cap. 17. b Act. 8.
 c Anselm. l. 15. c. 44. d Anselm. 6. c. 86. al. 75. Deinde dicit part. 2.
 e Matth. 12. f Matth. 26.

aurum, argentumve accipere, aut aliud quidpiam nobis vindicare: quod sententiæ ex divinis scripturis, & patrum doctrinis infra subjecta demonstrabunt. Qui enim manus imponunt, ministri sunt Spiritus, non venditores Spiritus. Nam cum gratis gratiam Spiritus acceperint, gratis etiam illis, qui ab ipsis accipiunt, dare iussu sunt ex voce Domini, hac ipsa libertate, potestatemque accepta. Quod si quis eam aut emissit convictus fuerit, hunc ex sacerdotali ordine excedisse pronuntiant, quamquam nomine sacerdotum sortitus est, sed in eum falso nomen istud confecti re ipsa comprobatur. Nemo enim potest Deo & mammonæ servire, prout ex Evangelio didicimus. Et quoniam audivimus Deum per os Prophetæ clamantem [Sacerdotes loquimini ad cor Hierusalem] rursusque d. minantem, ac dicentem [Si speculator viderit gradum venientem, & non insonuerit buccina, & populus se non custodierit, venietque gladius, & tulerit de eis animam, ille quidem in iniquitate sua captus est, sanguinem autem eius de manu speculatoris requiramus.] huius igitur, quæ ex silentio imminet, condemnationis metu, omnibus earum, quæ apud nos sunt, ecclesiarum præfatis annunciamus, ita ut scident divinum Apostolum esse imitantes, dicamus, mundi sumus à sanguine eorum, qui transgrediuntur canonicas constitutiones, & multo magis eorum, qui ob pecunias ordinaverunt, aut ordinati sunt: quippe cum Petrus, divinus ille Apostolus, cuius & cathedram sortita est fraeterna vestra sanctitas, hos deposuerit, ut Simonem magum. Propterea non refugimus, quin veritatem prædicemus, servantes, ac retinentes ea quæ à sanctis, & omniquaque benedictis Apostolis, & ab inelytis patribus nostris canonicè sunt tradita. Et si quid horum ab aliquibus violatum est, averlamur. Fraterna igitur vestra summo sacerdotio congruens sanctitas, legitime & apte ad voluntatem Dei sacerdotalem sanctificationem administrans, celebrem adepta est gloriam. Dixit enim per Prophetam f. primus & magnus Pontifex Christus. [Vivo ego, nisi eos, qui me glorificant, glorificabo.] Nostri enim o vir eorum desideriorum, quæ Spiritus sunt, longè tolerabiliorum esse Macedonij, & eorum, qui ab illo, Sancti Spiritus impugnatorum hæretim. Nam cum illi Sanctum Spiritum Dei, & patris creaturam, & servum nungentur, hi suum ipsorum, quantum putant, servum ipsum faciunt. Omnis enim Dominus quidquid habet, cum liberit, vendit, sive famulum, sive aliquid aliud ex his, quæ possidet. Similiter & qui emit, volens emptæ rei dominus fieri, argenti pretio eam acquirit. Ita qui hoc nefarium facinus admittunt, Sanctum depriment Spiritum, æque peccantes, atque illi, qui Christum in Beelzebub ejicere damonia ore blasphemio dicebant: vel, ut verius dicam, Iudei proditori sunt similes, qui Dei interfectores Iudæis argenti pretio Dominum vendidit. Quando igitur Spiritus Sanctus consubstantialis est Christo Deo nostro, perspicuum omnino est, eos in eadem parte, ac sorte numerandos esse, ut demonstravimus. Quod si non venditur, quemadmodum certe non venditur, competitissimum quoque est in istis Sancti Spiritus gratiam non esse, aut sacerdotij sanctificationem. Et quod non acceperunt, non habent. Meminerint sancti Petri ad eum, qui id procurarat, hoc modo dicentis g. [Non est tibi pars, neque fors in sermone isto.] Nam si venditur sacerdotij dignitas, supervacua igitur apud ipsos est honesta vite institutio, & puritatis, virtutisque cultus: supervacua apud ipsos & Paulus divinus Apostolus, docens h. oportere Episcopum esse sine crimine, temperantem, modestum, aptum ad docendum, continentem, sobrium, infi-

stentem fidelis secundum doctrinam sermoni, ut potens sit & exhortari in doctrina sana, & contradicentes refellere. Pereunt igitur hæc omnia ex eo, quod sacerdotium venditur & emitur. Subjecta igitur sententiæ ex sanctis collectæ alienum omnino à sacerdotio pronuntiant eum, qui quocunque tempore dederit, vel acceperit, sive ante ordinationem, sive in ordinatione, sive post ordinationem. Accipere enim est, quodcunque accipere. Sed & omnes ecclesiasticas promotiones, in quibus pecunia intervenit, irritas esse iubent.

C. XXII. ¶ Et qui dat, & qui accipit ut ordines sacri præsentur, anathema sit.

Item ex concilio Bracarenfi II. cap. 3.

Placuit a, ut de ordinatione clericorum, Episcopi manera nulla accipiant: sed sicut scriptum est *, quod gratis donante Deo accipiunt, gratis dent. Non aliquo pretio gratia Dei, & impositio manuum veniuntur: quia antiqua definitio patrum ita de ecclesiasticis ordinationibus statuit, dicens b. [Anathema sit danti & accipienti.] Propterea, quia aliquanti multis sceleribus obruti c, sancto altario indigne ministrantes, non hoc testimonio bonorum actuum, sed profusione munerum obtinent, oportet d non per gratiam muneri, sed per diligentem prius discussionem, deinde per multorum testimonium clericos ordinare.

Ex illa auctoritate B. Ambrosij, & Gregorij patet, quod simoniaci (sicut & alii hæretici) à sede exorbitant, & ideo consequenter de illis intelligitur, quod de aliis decernitur.

¶ Item opponitur, quod prophetia donum Spiritus Sancti est: hæc e autem in veteri Testamento à sancto Propheta vendi consueverat. Unde Saul f ad Samuelem pro vaticinio expetendo non nisi cum munere ire præstansit. Uxor g etiam Hieroboam ad hominem Dei non nisi cum munere accessit. Item Christus h à Iuda vendit auriculam servi sanavit. Exemplo itaque Saulis, & uxoris Hieroboam patet, quod donum Spiritus Sancti emere, vel vendere non est peccatum. Exemplo Christi liquet, quod Spiritus S. est iniuste à simoniaco venali putetur, virtutis tamen sui non obliviscitur, nec desinit effectum sui gratis etiam vendituri præstare. Sed de prophetia B. Hieronymus in cap. 3. i. Michæa competenter solvit, malos tantum accepisse, non bonos demeruisse.

C. XXIII. ¶ Mala Prophetia, non boni Prophetiam vendebant.

¶ Indices, inquit, ejus in muneribus judicabant, & sacerdotes ejus in mercede respondebant, & Prophetæ ejus in pecunia divinebant, & super Dominum requiescebant, dicentes. Nonne Dominus in nobis est? non venient super nos mala. Idcirco propter vos Sion quasi ager arabit, & Hierusalem, ut custodia pomarii erit. Nemo ambigit Hierusalem propter sceleria, quæ in hoc capitulo describuntur, fuisse subversam. ¶ Infra. ¶ Poterat utique Petrus Simoni mago vendere quod petebat, imò poterat simulare vendentem (spiritus enim Sanctus nec venditari, nec emi potest;) sed oblatâ pecuniam cum offerente damnavit. ¶ Paulo post. ¶ Nec quinquam moveat illud, quod in primo Regum I libro m legimus, Saulem volentem ire ad Samuelem dixisse puero suo, ad eum se ire non posse, quia pretium, quod offerret pro vaticinio non haberet, & puerum respondisse. [Ecce inventa est in manu mea quarta pars sici pecuniae, & dabo viro Dei, & annuntiabit vobis viam nostram.] Non enim scriptum est, quod Samuel acceperit, aut quod illi obulerint: quin potius à Propheta pascuntur, & invitatur ad prandium.

a Ivo par. 5. cap. 128. * Matth. 10. b Supr. c. quicunque. c al. obnoxii. d oportet ergo orig. e alios. f 1. Regum. 9. g 3. Reg. 14. h Luc. 22. i Michæa 3. secundum 70. k Al. s. l al. regnum. m 1. Reg. 9.

Sed fac eum accepisse, stipēs magis aestimandæ sunt tabernaculi, quam munera Prophetiæ: sicut enim viginti obolos habet; & quarta pars sicut, quinque sunt oboli. Et nostri igitur sacerdotes, si volunt vendere Prophetiam, & columbas in cathedris suis proponere, quas Dominus flagello subvertit, quinque tantum r. obolorum sint mercede contenti: qui utinam non pretia villarum sed quinque obolos acciperent. ¶ Hoc ipsum sonat, & in tertio a regnorum libro, quod uxor Hieroboam infirmante filio pergit ad Achiam hominem Dei, & deferet ei decem panes 2, & crustulam, & vas mellis: quia hæc magis 3 in sumptum Prophetæ, quam muneri Prophetiæ reputanda sunt. Licet potuerint, quid ariolos ire confueverant (quia multi divini, & arioli erant in Israel) mala consuetudine aestimasse idipsum etiam de Prophetis, & voluisse sanctis viris offerre, quod divinis offerre consueverant. ¶ Vnde 4 in quarto b libro Regum e legitur, [quod Helisus venit Damascum; & Benadad Rex Syriæ agrotabat, annuaueruntque ei dicentes. Venit vir Dei huc: & ait Rex ad Azaelem: Tolle tecum munera, & vade in occursum viri Dei, & consule Dominum per eum, dicens, si evadere de infirmitate hac poterit. Ivit ergo Azaelin occursum ejus habens secum munera, & omnia bona Damasci, onera quadraginta camelorum.] Sed non est credendum accepisse: sicut de eodem Heliso legitur d, quod Naaman mundatus à lepra obtulit ei munera dicens [Obsecro, ut accipias benedictionem à servo tuo. At ille respondit. Vivit Dominus, ante quem sto, quia non accipiam. Cumq; vim faceret, penitus non acquievit.]

¶ Caput hoc in uno vetusto exemplari conjunctum est superiori, & loco prima dictioni, Indices, legitur, Ducēs, quemadmodum est apud B. Hieronymum in versione 70.

1 ¶ Quinque tantum obolorum sint mercede contenti, qui] Ista omnia absunt à recentioribus editionibus B. Hieronymi, atque etiam à vetustioribus, præter dictionem, qui. Sed non sunt expuncta, quia sententia non officium.

2 ¶ Decem panes, & vas mellis, & crustula] Sic in vulgata Latina B. Hieronymus habet, panes, & uvæ passas, & vasculum mellis. In Græca autem vulgata, & crustula, & uvæ passæ commemorantur, ἀρτες, ἰσχυρὴ, καὶ κροσσοὶ τοῖς τέλεισιν ἀπὸ τοῦ, καὶ κροσσοὶ.

3 ¶ Quia hæc magis] Ista usque ad vers. Licet non habentur hic apud B. Hieronymum, sed loco eorum hæc. Dicitur enim, quid secum illa portaverit: & tamen Propheta non scribitur accepisse: quippe cum & corripuerit eam, & venturum luctum prædixerit, licet, &c.

4 ¶ Vnde in quarto] Hæc usque ad finem non sunt inventa apud B. Hieronymum.

C. XXIV. ¶ Quod divinatio in bonum non accipitur.

Idem in eodem capite.

Nunquam divinatio in scripturis in bonam partem accipitur. [Non est augurium in Iacob, neque divinatio in Israel.] Videbantur sibi quidam esse Prophetæ: sed quia pecuniam accipiebant, prophetia ipsorum facta est divinatio.

¶ Hoc etiam caput in aliquo vetusto est conjunctum superiori, & legitur ut in originali, Nunquam enim.

Cum ergo secundum Hieronymum boni Prophetæ non manerent Prophetiæ accipiebant, sed stipēs tabernaculi: malis autem, qui accipiebant, Prophetiæ, quæ Dei erat donum, in divinationem, quæ diabolica est, convertebatur: quid aliud cogitur, nisi quod simonia (quod superius dictum est) nulla spiritali gratia cooperatur? Cum enim in sacramento, neque qui plantat, & neque qui regat, sit aliquid, sed qui incrementum dat, Deus, qui operatur in eis, si Dominus, qui incrementum

a 3. Reg. 14. b 4. Reg. 8. c al. Regnorum. d 4. Reg. 1. e Num. 23. f 1. Corinth. 3.

dat, in eis non licet, sed est otiosus? Item, quod dicitur à Christo, quod sicut Christus vendidit auriculariam resurget Malchus, & fecit miracula, sic & Spiritus Sanctus post vendit, & in ipsa venditione suam gratiam operari, non valet hæc similitudo. Ita enim hæc operatur Spiritus Sanctus spiritaliter in perfidum mentis avaritia, quod Christus gessit corporaliter certi: mystica causa ad exemplum patientia. Si enim commensura est similitudo, cum credatur post vendit, sicut Christus, credatur etiam Spiritus Sanctus posse crucifigi: quod impossibile est. Potest etiam intellegi (ut à similitudine non recedamus) quod sicut Christus vendidit non venditor: vel ementi, sed eis, qui resicientes à deum dicitur sua gratia contulit: pro quibus etiam in cruce supplicavit: sic & Spiritus Sanctus non vendenti vel ementi, sed his, qui de manibus eorum, ignorantia ducti, sacramenta Dominica accipiunt, sua gratia effectum largiri probatur. Item obicitur, quod est manus sic ecclesiastica emere, tamen sapè sinistra principia ad felices pervenit exitus. Ut Iacob. b per supplicationem pervenit ad benedictionem, ut seges qua leprosa manū fecerat, mundata tenet metitur, ut ex adulterio concubitu pulchra soboles nascitur, sic & pecunia, qua per Simoniam acquiritur, felices habet exitus, cum pauperibus profutura erogatur. Sed nihil horum simonia patrocinetur.

C. XXV. ¶ Quæ malo incipiuntur principio, non peraguntur bono exitu.

Aut enim Leo Episcopus ad Maurus Episcopus, epist. 13. al. 87.

Principatus e quem aut feditio extorsit, aut ambra occupavit, etiam si moribus, atque actibus non offedit, ipsius d. tamen initii sui est perniciosus exemplo. & difficile est, ut bono peragantur exitu, quæ malo fuerint choata principio.

C. XXVI. ¶ Non superadificatur bñm opus, ubi Christus fundamentum non est.

Item Gregorius Antiochenus Episcopus, lib. 7. epist. 47. in illud.

¶ Vm Paulus dicat e [Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id, quod positum est, quod est Christus Iesus,] consequenter probatur, quia ubi Christus non est fundamentum, nullum boni operis est superadificium.

¶ Apud B. Gregorium sic legitur. Prædicator autem egregius dicit [fundamentum, &c.] Quisquis ergo cum dilectione Dei & proximi, fidei, quæ in Christo est, similitem tenet, eundem Iesum Christum Dei & hominis filium apud se possit fundamentum. Sperandum ergo est, quod ubi Christus fundamentum est, bonorum quoque operum sequatur ædificium.

C. XXVII. ¶ Non potest fieri elemosyna ex pecunia simoniae acquisita.

Idem Syagrius, & alius Episcopus, lib. 7. epist. 110.

Non f est putanda elemosyna, si pauperibus dispensetur, quod ex illicitis rebus accipitur, quia qui hac intentione malè accipit, ut quasi bene dispense, gratatur potius, quam invatur 1. & paulo post. Vnde etiam illud certum est, quia etsi monasteria, aut xenodochia, vel quid aliud de pecunia, quæ pro sacris ordinibus datur, construantur, mercedi non proficit. & paulo post. ¶ Ne ergo sub obtentu elemosynæ cum peccato aliquid studeamus accipere, aperte sacra Scriptura nos prohibet, dicens g [Hostiæ impiorum abominabiles, quæ offeruntur ex scelere.] Quidquid enim in Dei sacrificio ex scelere offertur, omnipotentis Dei non placat iracundiam.

a Luc. 22. Joan. 14. b Genes. 27. c Anst. 17. c. 17. d. 11. e. c. miramur. d al. 14. e 1. Cor. 3. f Iuan. Diac. P. 1. lib. 2. tit. 1. Anselm. lib. 5. c. 20. Pamm. l. 2. cap. 194. Ivo p. 1. 110. g Prov. 22.

C. XXXIV. ¶ Sacramenta que non mutantur, catholici & hæretici communia probantur.

Idem ad Emeritum, epist. 164.

Sacramenta a quæ non mutantur, sicut habetis, approbantur à nobis: ne forte cum vestram pravitatem corrigere volumus, illis mysteriis Christi, quæ in vestra pravitate depravata non sunt, sacrilegam faciamus iniuriam. Neque enim & Saul depraverat unctionem quam acceperat, cui unctioni tantum honorem Rex David pius Dei servus exhibuit.

C. XXXV. ¶ De eodem.

Idem ad Donatistas.

Sicut fidei veraciter, non fide recipiunt, nec eorum baptismi reprobatur, sic & illa, quæ schismatici, vel hæretici, si non aliter habent, nec aliter agunt, quam vera ecclesia, cum ad nos veniunt, non emendamus, sed potius approbamus.

¶ Verba ipsa prioris partis huius capituli usque ad v. reprobantur, non sicut inveniuntur apud B. Augustinum: sed habetur sententia libri de baptismo contra Donatistas c. 12. Reliqua autem huius capituli pars est in eodem libro c. 13.

C. XXXVI. ¶ Non fugiantur sacramenta Dei, a quocunque ministrantur.

Idem contra literas Petilianus, lib. 3. c. 19.

Neque enim in homine bono aliquis Dei sacramenta fugiat, neque in homine malo.

¶ Libro tertio contra literas Petilianus, unde videtur sumptum esse hoc capitulum, sic legitur: Nemo gloriatur, nec in homine bono: nemo bona Dei fugiat, nec in homine malo. Hoc autem capitulum significatur supra distinct. 22. ca. prater. 6. verum principia.

C. XXXVII. ¶ Hominum malitia sacramenta non profanant.

Idem de baptismo contra Donatistas, lib. 6. c. 44.

Nonne Sodomitæ Ethnicæ erant, id est, gentiles? Peiores ergo erant Iudæi, quibus Dominus dicit [Tolerabilius erit Sodomis in die iudicii, quam vobis.] Et quibus Propheta dicit [Iustificasti Sodomam] id est, in comparatione vestri f. iusta facta est. Numquid tamen ideo sacramenta divina, quæ apud Iudæos erant, talia erant quales ipsi erant: quæ Dominus quoque ipse percepit, & ad ea celebranda leprosus g. quos mundaverat, misit, & ea Zachariæ h. ministranti angelus adfuit, cumq; in templo sacrificantem exaudiatum esse nuntiavit. Hæc eadem sacramenta & in bonis hominibus illius temporis erant, & in malis peioribus, quam sint Ethnicæ, quandoquidem Sodomis in malitia prælati sunt: & tamen illa sacramenta erant in utriq; integra, atque divina. Nam & ipsi gentiles, si quid divinum, & rectum in doctrinis suis habere potuerunt, non improbaverunt sancti nostri: quamvis illi per suas superstitiones, & idololatriam, & superbiam, cæterosque perditos mores detestandi essent, & nisi corrigerentur, divino iudicio puniendi.

C. XXXVIII. ¶ Sacramenta mali habere potest, licet virtutem Spiritus Sancti habere non possint.

Idem libro 3. cap. 16.

Multa autem operationes sunt Spiritus Sancti, quas Apostolus, cum quodam loco, quantum sufficere arbitratus est, commemorasset, ita conclusit [Omnia autem hæc operatur unus atque idem Spiritus, dividens singulis prout vult.] Cum ergo aliud sit sacra-

a Alger. l. 3. c. 9. Polyg. tit. 16. b. 1. Reg. 24. & 26. c. Sup. dist. 32. c. prater hoc. 4. verum principia. Ivo p. 10. c. 71. d. Matt. 19. e. Esch. 16. f. al. vestra Sodoma iustificata est. g. Luc. 17. h. Zachar. 1. i. d. viti. k. Polyg. lib. 3. tit. 10. Anf. lib. 9. c. 29. l. 1. Corinth. 12.

mentum, quod habere etiam Simon & magus potuit, aliud prophetia b, quæ in malis hominibus etiam fieri solet, ut in Saul, aliud operatio ejusdem Spiritus, quam nisi boni habere non possunt, sicut est finis præcepti, caritas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta, quodlibet hæretici, & schismatici accipiant, caritas, quæ cooperit multitudinem peccatorum, proprium deum est catholicæ unitatis, & pacis: nec est in omnibus, quia nec ejus sunt omnes.

C. XXXIX. ¶ Licet sacramenta mali ministrant, remissionem peccatorum non præstant.

Idem eodem libro, c. 19.

Remissionem peccatorum e avari non dabant: quæ per orationes sanctorum, id est, per columbae gemitus datur, quicumque baptizet, sed ad ejus pacem illi pertinent, quibus datur. Non enim raptoribus, & fœneratoribus diceret f. Dominus [Si cui dimiseritis peccata, remittuntur illi, si cui teneveritis, tenebuntur.] Foris quidem nec ligari aliquid potest, nec solvi, nisi non sit qui aut ligare possit, aut solvere: sed solvitur qui cum columba fecerit pacem, & ligatur, qui cum columba non habet pacem, sive aperte foris sit, sive intus esse videatur.

¶ Ergo sacramenta in modum lucis ab immundis coinquantur possunt, si in modum perni fluxus per lapideos cavales ad fertilitatem per veniant, patet, quod simoniaci sacramentum unitum suum quidem inutiliter & perniciosè habent, aliis autem utiliter & fructuiter eadem unctionem administrant. Sicut ergo sunt vera sacramenta hæreticorum quantum ad formam, ita sunt vera, & in mania, quantum ad effectum.

¶ 6 pars. Sed notandum est, quod sacramentorum alia g. sunt necessitati, alia dignitati. Quia enim necessitas non habet legem, sed ipsa sibi facit legem, illa sacramenta, quæ saluti sunt necessaria, quia iterari non possunt, eam sint vera, & sufficere, vel amittuntur, sed cum poenitentia rata esse permittuntur. Illa vero sacramenta, quæ sunt dignitati, nisi digne fuerint administrata, non digni digne a dignis provehantur, dignitates esse desinunt, nec inveniuntur veritas sacramenti, sed ut cesset effectum administrandi, in loco, vel tempore, vel promotione.

¶ Loco, ut ait Leo ad Rusticum Narbonensem Episcopum, cap. 10. cap. 1.

C. XL. ¶ De his, qui à pseudoepiscopis ordinantur.

Si h. qui clerici ab istis pseudoepiscopis in eis ecclesiis ordinati sunt, quæ ad proprios episcopos pertinebant, & ordinatio eorum cum consensu, & iudicio prælati facta est, potest rata haberi, ita ut in ipsis ecclesiis perseverent. Aliiter autem vana est habenda ordinatio, quæ nec loco fundata est, nec auctoritate munita.

¶ Caput hoc emendatum est, ac locupletatum ex ipsa epistola referatur supra dist. 62. c. 1. §. si qui.

¶ Ecce aliquis à pseudoepiscopis ordinatus, si locum sine ordinationis mutaverit, vana est, & sine administratione non va ordinatio.

¶ Tempore, ut ait Innocentius epist. 22. cap. 3. de ordinatione Bonif.

C. XLI. ¶ Quæ pro necessitate conceduntur, eadem cessante cessant.

Quod pro necessitate temporis statutum est, cessante necessitate, debet utiq; cessare paciter quod urgebat, quia alius est ordo legitimus, alia usurpatio, quam ad præfens fieri tempus impellit.

a Act. 8. b. al. operatio Spiritus qua in m. h. e. f. f. sine qua habuit prophetiam: aliud, & c. orig. c. 1. Timoth. 1. c. 1. m. d. Remissionem, orig. e. Polyg. ibid. Anf. lib. 9. c. 33. f. Ivo p. 10. g. adde c. 106. infra eadem. h. Supra dist. 62. c. 1. d. h. l. 1. Ivo p. 5. c. 65. i. Ivo in prologo fol. 3. Pan. c. 17. in prologo, c. 2. quod pro remedio.

¶ Quam ad præfens] Hæc sunt addita ex Innocentio, cuius verba in hoc capite in summam redacta sunt infra q. 7. c. quod pro remedio. plenius referuntur.

¶ Ergo aliqui alio tempore, ab eo qui Bonoso similis sit, ordinatus, esset ab administratione, que pro necessitate illius temporis fuit permessa.

Item promotio, ut ait Leo epistola tertia ad Iulianum a Aquilegensis.

C. XLII. ¶ Qui ab hereticis redeunt, sine spe promotionis in suis ordinibus recipi possunt.

¶ Si quis heretica communione contagione se macularit in hoc magno habeat beneficio, si ad eam sibi omni spe promotionis in quo invenitur ordine permaneat.

¶ Macularit] Hic apud B. Leonem, cum alia verba sunt interjecta, tunc e. saluberrimum. infra q. 7. capite enim hoc est quasi summa quadam, quemadmodum & c. omnia. infra eadem, tamen est illud paulo plenius fit.

¶ Exce si clericus vel ordinatio, vel quolibet sacramento hereticis communicatis, cessant a promotione vix in suo ordine perseverat. Non est enim de sacramento hoc, ut de ceteris. Cetera enim vel ad culpam abluendam dantur, ut baptismus & penitentia, vel pro culpa non in æternum, sed ad hanc negantur, ut Eucharistia, que in articulo mortis penitentis etiam de nefario peccato conceditur. Hoc solum non solum pro culpa, sed etiam pro infamia interdicitur. c. & pro immunitate munditia sua, vel extrinseca, vel intrinseca perfectionis præparatur, ut legimus, vel viduus maritus, vel illiteratus, vel corporis qualibet parte variis denegatur: quibus tamen baptismus, vel Eucharistia non negatur. Potest etiam talia cetera sacramenta administrare, qui istud solum non valet conferre.

C. XLIII. ¶ De Episcopis, qui talem consecrant, qualem consecrare non licet. Unde Leo ait ad Episcopos Africa, epist. 85. al. 87. cap. 2.

¶ Si qui Episcopi talem consecraverint sacerdotem, qualem non liceat, etiam si aliquo modo damnum proprii honoris evaserint, ordinationis tamen jus ulterius non habebunt: nec e. illi unquam sacramento inerteant, quod, neglecto divino iudicio, immerito præstiterunt.

¶ Exce cum honoris periculum evadant, ut cetera sacramenta sacerdotatiter administrare permittantur, ab hoc solo non modo pro heresi, vel pro quolibet majori culpa, sed etiam pro negligentia remouentur. In quibus omnibus sollicite notandum est, quod sacramentum sacerdotis promotionis præ ceteris omnibus magis accuratè, & deigne dandum, vel accipiendum est: quia nisi ita collatum fuerit, eo defuncto est ratum, que non fuerit rite perfectum. Cetera enim sacramenta vitæque, propter se dantur, & vitæque talia sunt, quali corde, vel conscientia accipiuntur. Istud solum non propter se solum, sed propter alios datur: & ideo necesse est, ut vero corde, mundaq; conscientia, quantum ad se, sumatur, quantum ad alios vero non solum sine omni culpa, sed etiam sine omni infamia propter scandalum scilicet: ad quorum utilitatem, non solum ut præsentem, sed etiam ut profum, sacerdotium datur.

C. XLIV. ¶ Simoniaei rei sunt infidelitatis eorum, qui a se scandalizantur. Unde Hieronymus ad e. 3. Michas.

¶ Quoscumque de affectis suis ordinant, clericos, & vitam eorum in scandalum populis exponentes, rei sunt infidelitatis eorum qui scandalizantur.

Revera enim qui ad hoc eliguntur, ut ceteris præsent, sicut

a al. Iamarian. b Infra ead. c. omnia. & quæst. 7. c. saluberrimum. c. al. interdum etiam pro. d. 21. quæst. 2. c. si qui Episcopi. Anselm. lib. 9. cap. 74. Ivo part. 5. cap. 107. e. nec ei sacramentum. orig.

præordinantur dignitate, sic præeminere debent sanctitate. Alioquin, cur ceteris præferuntur, qui nulla meritorum gratia à ceteris assumuntur? Hinc etiam Symmachus Laurentio Mediolanensi Episcopo post sextam synodum Romanam.

C. XLV. ¶ Sicut honore, ita & scientia quique præcellere debet.

Vilissimus a computandus est, nisi præcellat scientia & sanctitate, qui est honore præstantior.

7 pars. ¶ Pareet ergo illud Augustini (sacramenta videlicet Christi per hereticos ministrata suo non carere effectu) non de omnibus intelligi generaliter, sed de sacramento baptismi.

C. XLVI. ¶ Baptismus sive per bonum, sive per malum ministratur, restituti non debet.

Unde idem Augustinus ait tract. 5. in Iohannem.

¶ Edicit baptismum ludas, & non baptizatum est post Iudam, dedit Iohannes, & baptizatum est post Iohannem, quia qui datus est à Iuda, baptismus Christi erat, qui autem à Iohanne datus est, Iohannis erat. Non Iudam Iohanni, sed baptismum Christi, etiam per Iudæ manus datum, baptismum Iohannis etiam per manus Iohannis dato rectè præponimus. & paulo post. ¶ Quos baptizavit Iohannes, Iohannes baptizavit: quos autem baptizavit Iudas, Christus baptizavit. Sic ergo quos baptizavit ebrius 1, quos baptizavit homicida, quos baptizavit adulter, si baptismus Christi erat, Christus baptizavit. Item paucis interjectis. ¶ Quod sacramentum tam sanctum est, ut nec homicida ministrante polluat.

¶ Ebrius] Auidia, sublatâ, & emendatâ non nulla in hoc capite ex originali, non tamen vox ista ob glossam. Legendum est enim, ebriolus.

C. XLVII. ¶ De eodem.

Idem de baptismo contra Donatistas, lib. 4. c. 4.

¶ Sicut e. urgeri videor, cum mihi dicitur, ergo hereticus dimittit peccata? sic & ego urgeo, cum dico, ergo qui cœlestia mandata non servat, avarus, rapitor, fornicator, invidus, verbis, non factis sæculo renuncians, dimittit peccata? si per vim sacramenti Dei, sicut & ille, ita & ille. Si per meritum suum, nec ille, nec ille. Illud enim sacramentum & in malis hominibus Christi esse cognoscitur. In corpore autem unice à columba, incorruptæ, sanctæ, pudicæ, non habentis maculam, aut rugam, nec ille, nec ille invenitur. Vesi cuius 1. manus esset arida, verum quidem esset membrum, quamvis sine sanguine, & inefficax esset, & mortuum. sic & fides, cum sit vera, tamen sine e. operibus mortua est. Item paulo post. ¶ Sic ergo in heresi baptizatus in nomine sanctæ Trinitatis, tamen non fit templum Dei, si ab heresi non recesserit, quomodo neque in avaritia in eodem nomine baptizatus fit templum Dei, si ab avaritia non recesserit, quæ est idolorum servitus.

¶ Vesi cuius] Verba hæc usque ad vers. Item. in vulgari B. Augustini codicibus, eo loco non leguntur, neque apud ceteros collectores.

2. pars. Ex his itaq; verbis apparet baptismum, quod ad hereticum tribuitur, virtute sua remissionem conferre peccatorum.

Sed idem Augustinus contra testatur libro sexto de baptismo contra Donatistas, 1. dicens.

C. XLVIII. ¶ Baptisma Christi, est nulla perveritate violatur, apud hereticos tamen carere effectu.

¶ Etiam corde tardiores, quantum existimo intelligunt baptismum Christi nulla perveritate hominis, sive dantis, sive accipientis posse violari. Sed 1. quia aliud est laetitia

a Vilissimus comparandus. orig. b. Sup. ex catholica. & c. iustus. c. Alg. 13. c. 10. Poly. 13. tit. 10. Anselm. 1. c. 31. Ivo part. 5. cap. 107. & 2. c. 94. d. Eph. 1. c. lau. 2. & Col. 2.

C. LXVIII. ¶ Extra ecclesiam non sunt vera sacrificia.

Item Leo ad Anastasium Constantinopolitanum Episcopum, epist. 48. cap. 2.

IN a ecclesia Dei, quæ corpus Christi est, aliter nec rata sunt sacerdotia, nec vera sacrificia, nisi in nostræ proprietate naturæ verus nos Pontifex reconciliet, & verus immaculati agni sanguis emendet.

C. LXIX. ¶ Impiorum manibus divina sacramenta se subducunt.

Item Leo Augustus, epist. 73.

MANifestum est per crudelissimam, insanissimamque sacrilegiam b in Alexandrina sede omne cœlestium sacramentorum lumen extinctum. Intercepta est sacrificii oblatio: defecit chrismatis sanctificatio: & parricidalibus manibus impiorum omnia se subtraxere miseria.

C. LXX. ¶ Sacramenta extra ecclesiam ministrari possunt, salutem vero conferre non possunt.

Item Beatus martyr Cyprianus in epistola c contra hereticos.

Siquis, inquit, de ecclesia, hæretica præsumptione exierit, à semetipso damnatus est. Cum huiusmodi secundum Apostolum d, nec cibum quidem sumere debemus. Declaratur hoc in libro regnorum e, ubi cum homo Dei ad Hieroboam missus esset, qui ei peccata sua exprobraret, atque ultionem futuram prædicet, panem quoque apud illum f edere, & aquam bibere vetaretur. Quod cum non custodisset, divina sententia inde rediens, morsu leonis in itinere interit.

¶ Et audeat quisquam dicere aquam baptismi salutarem, & gratiam cœlestem communem cum hæreticis g esse posse, cum quibus nec terrestris cibus, nec secularis potus debet esse communis? Constat autem oleum, unde baptizati unguuntur, sanctificari, & eucharistiam fieri apud illos omnino non posse, ubi spes nulla est, & fides falsa, ubi omnia per mendacium geruntur. Nam hæretici b sumiarum more, quæ cum homines non sint, humana ramen imitantur, vult ecclesiæ catholica auctoritatem sibi, & veritatem vindicare, quando ipse in ecclesia non sit. Benedicit à Deo maledictus, vitam pollicetur mortuus, Deum invocat blasphemus, sacerdotum administrat profanus, ponit altare sacrilegus. Ad hæc omnia accedit & illud malum, ut antistes diaboli audeat Eucharistiam facere, quando nec sanctificari oblatio illic possit, ubi Spiritus Sanctus non sit, nec eniquam Dominus per ejus orationes & preces proficit, qui Dominum ipse violavit. Si enim qui ecclesiam contemnunt, & Ethnici, & publicani habentur, multo magis utique rebelles & hostes, falsa altaria, & illicita sacerdotia, & sacrificia sacrilega, & nomina adulterata fingentes, inter Ethnicos, & publicanos necesse est computentur: quos omnes constat à charitate atque ab unitate ecclesiæ recessisse. Ergo omnia quacunquæ faciunt hæretici, carnalia sunt, & inania, & falsa, ita ut nihil eorum, quæ illi gesserint, à nobis probari debeat. Non statim suscipienda sunt, & assumenda, quæ jactantur in Christi nomine, sed quæ geruntur in Christi veritate.

¶ Quomodo enim perficere quæ agunt, aut imperare aliquid illicitis conatibus de Deo possunt, qui contra Deum

a Lanfran. in l. de Eucharistia. Alg. l. 1. c. 10. Ivo p. 2. c. 9. Anf. lib. 9. c. 40. b al. vesaniam. c l. 1. epist. 8. ad Magnum, ubi declarat locum Pauli ad Tit. 3. 4. sent. dist. 25. d Tit. 3. 1. Cor. 5. Und. paulo infra. e 3. Reg. 13. f illos. orig. g schismatici. orig. l. 1. epist. 12. & in conc. ipsius c. 1. sub persona Cæciliæ, Alger. l. 3. c. 1. Idem ad Lubajatum. h Novatianus. orig. Ex concilio, eodem loco. Ex epist. 7. l. 1. ad Epiphianum. Ex eadem epistola ad Magnum. Ibatem paulo superius. Ex concilio c. 4. Ex eadem epist. 12. Ad Lubajatum. Ex eadem ad Magnum.

quod eis non licet, moluntur? ¶ Quare, qui hæretici & schismatici patrocinantur, censura i divina in eorum probantur facinore, & pœnis non solum duces & auctores, sed etiam participes destinari, nisi se à communione malorum separaverint, præcipiente per Moysen Domino, ac dicente b [Separamini à tabernaculo hominum istorum durissimorum, & nolite tangere omnibus, quæ sunt eis, ne simul pereatis in peccatorum.] Et quod comminatus per Moysen Dominus fuerat, implevit, ut quisque se à Chore, & Dathan, & Abiron non separasset, pœnas statim pro impia comminatione persolveret. Sicut etiam per Osæ c Prophetam Spiritus Sanctus contestatur, & dicit [Sacrificia quæ tanquam panis luctus: omnes qui manducant ea, comminabuntur:] docens scilicet, & ostendens omnem omnino cum auctoribus supplicio conjungi, qui fuerint eorum peccato contaminati.

¶ Caput hoc collectum est ex variis locis epistoliarum beati Cypriani, & concilii ab ipso habiti, ut eadem immutatu, & in formam redactis, quæ in margine sunt indicata.

l. ¶ Censura i In epistola ipsa sic habetur. Frustra contendunt baptizari & sanctificari illic aliquem saltem baptismi posse, ubi constat baptizantem baptizandis centiam non habere. Atque ut magis intelligi possent, contra ejusmodi audaciam, quæ sit censura divina, innotemus in tali facinore non solum duces & auctores, sed participes pœnis destinari, &c.

C. LXXI. ¶ Vera sacrificia non nisi in fide ecclesia celebrantur.

Item Augustinus lib. sententiarum [per Proferum Aquitanicum Episcopum Region. celestiarum] c. 15.

EXtra catholicam ecclesiam non est locus veritatis fidei.

C. LXXII. ¶ De manu hereticorum communio non est recipienda.

Item Gregorius d in 3. lib. analog. cap. 31. ut de Ermigildo rege Leovigili c. filio.

SPerveniente f Paschalis festivitatis die, intempte noctis silentio ad eum perfidus pater Arrianum fascopum misit, ut ex ejus manu sacrilegæ consecrationis communionem perciperet, atque per hoc ad patriam redire mereretur. Sed vir Deo debitus Arrianus piscopo venienti exprobravit, ut debuit, ejusque à se per diam dignis increpationibus repulit.

C. LXXIII. ¶ Sacerdotes hereticorum, Christi honoribus non habentur digni.

Item Innocentius g ad Alexandrum Episcopum, epist. 11. cap. 3.

ARrianos b præterea, ceteraque huiusmodi peccata quia eorum laicos conversos ad Dominum, sed magne penitentia, ac Sancti Spiritus sanctificatione per manus impositionem suscipimus, non videtur cleon eorum cum sacerdotii, aut ministerii cuiuspiam suscipi debere dignitate. Quoniam quibus solum baptismum ratum esse permittimus (quod utique in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti perficitur) nec Spiritum Sanctum eos habere ex illo baptismate, illisque mysteriis arbitramur. Quoniam cum à catholica fide eorum auctores deficerent, perfectionem Spiritus, quam acceperant, amiserunt, nec dare ejus plenitudinem possunt, quæ maxime in ordinationibus operatur, quæ per impietatis suæ perfidiam potius, quam per pietatem dixerim, perdidit. Propter & quod fieri non potest

a Novatianus sive ceteris ejusmodi schismatici. orig. b Num. 16. c Osæ 9. d adde c. 97. infra ead. e al. Lxxviii. f 24. q. 1. c. 5. super veniente. Deu dedit p. 2. g addit. 97. ead. eadem. h Ansel. lib. 9. c. 15. Pam. l. 3. c. 129. i sup. ead. qui per sektionem. Innocentius Episcopus Macedonum, epist. 22. c. 4. k al. Quomodo fieri potest.

ut eorum profanos sacerdotes, dignos Christi honoribus arbitremur, quorum laicos imperfectos, ut dixi, ad Sancti Spiritus percipiendam gratiam cum poenitentia imaginem recipimus. Item a ¶ Si, ut legitur b [Qui tetigerit mundum, immundus erit] quomodo et tribuetur, quod munditia, ac puritas contineat accipere? ¶ Infrā. ¶ Qui particeps effectus est damni c, quomodo debeat honorem accipere, invenire non possum.

1 ¶ Pestes] Antea sequetur, detestatur: quod est sublatum, quia neq. est in vetustis codicibus, neq. in ipsa epistola, neq. apud Anselmum, aut in Panormia habetur.

2 ¶ Qui tetigerit] In epistola est, quod tetigerit immundus: sed ob glossam non est mutatum, atq. hujus etiam lectio sententia habetur usum indicat scripturae locis.

Ex eo autem, quod manus impositio iterari præcipitur, sacramentum non esse ostenditur.

C. LXXIV. ¶ Manus impositio non est sacramentum iteratio.

Unde Augustinus lib. 3. de baptismo contra Donatistas c. 16.

Manus d. impositio non sicut baptismus, repeti non potest. Quid enim est aliud, nisi oratio super hominem?

Cum ergo Innocentius solum baptismum hæreticis ratum esse permitat, cum Gregorius sacrilegum vocet consecrationem Ariarum, cum Cyrillus quæcumq. ab hæreticis sunt, carnalis, & inania, & falsa iudicet, cum Hieronymus omnia, quæ ab eis offeruntur, contemnata in conspectu Dei asserat, cum Leo extra ecclesiam non rata sacerdotia, nec vera sacrificia esse testetur, patet, quod sacramenta ecclesiastica præter baptismum, ut supra dictum est, ab hæreticis ministrari non possunt.

C. LXXV. ¶ Qui in baptismo sanctus est, ad altare peccator non erit.

Item obijciunt illud Hieronymi c. adversus Luciferianos.

Sicut f. Christus est, qui baptizatur, ita Christus est, qui sanctificatur. Unde oro te, ut aut sanctificandi licentiam ei tribuas, cujus baptismum probas: aut reprobes ejus baptismum, quem non putas esse sacerdotem. Neque enim potest fieri, ut qui in baptismo sanctus est, sit ad altare peccator.

¶ Initium hujus capituli usque ad vers. oro te. non est eo loco apud B. Hieronymum. Est tamen apud Algerum, lib. 3. cap. 10. apud quem etiam nonnulla verba ex ista quæ sequuntur, eodem modo habentur, atque apud Gratianum, licet apud B. Hieronymum aliter legantur.

Sed hoc de peccatore i tantum catholico, non de hæretico intelligendum est. Quidquid enim cum fide catholica proficiscitur, licet indignus, tamen divina gratia cooperante ratum esse creditur. Alioquin si de hæretico dictum intelligeretur, ipse sibi contrarius esset, cum dicit ad Greg. Amos. g. [Sacrificia eorum odit Dominus] & alibi in persona Domini.

1 ¶ Peccatore] B. Hieronymus eo loco argumentatur, ut solent Diabolici dicere, ad hominem: neque id agit, ut constituat, ac sanctat aliquid, sed tantum ut adversarium modestum reddat. Nam postquam illum eo adduxit, ut se non amplius adversarium, sed discipulum prædicaret, tunc verissimam ei rationem exponit, cur ecclesia Episcopos recipiat, qui in Ariminensi concilio imprudenter hæreticos consecraverant.

C. LXXVI. ¶ Benedictionibus hæreticorum Deus maledicit.

Maledicam b. benedictionibus vestris] hoc est, quidquid à vobis benedicitur, à me erit maledictum.

¶ Hæc sunt in glossa interlinearibus ad eum Malachia locum ex Hieronymo.

a Infr. ead. c. venioness. b Num. 19. Lev. 22. c al. d. amaro. d Poly. 13. tit. 19. Ansel. 19. cap. 24. e Tomo secundo.

¶ Alg. 19. c. 11. g. al. Of. 9. h. Venen. 4. dist. 19. Mal. 2.

ii pars. Hoc ergo intelligendum est de hæretico: illud autem adversus Luciferianos de ecclesiastico peccatore. De quo Augustinus i ait in libro de corpore Domini.

1 ¶ Augustinus] Caput hoc etiam ab Algero lib. 3. cap. 2. citatur ex Augustino in libro de corpore Domini: sed Possidius in indiculo operum B. Augustini nullam hujus libri mentionem facit, & ad verbum (excepto ultimo versiculo) hæc leguntur in libro Paschasii Abbatis de corpore & sanguine Domini, cap. 12. ex quo etiam libro sunt c. iteratur. cum sequentibus, infra de consecra. dist. 2.

C. LXXVII. ¶ Boni & mali sacerdotes qui corpus Christi conficiunt.

Intra a Catholicam Ecclesiam in mysterio b. corporis & sanguinis Domini nihil à bono majus, nihil à malo minus perficitur sacerdote: quia non in merito conferantis, sed in verbo perficitur creatoris, & virtute Spiritus Sancti. ¶ Infrā. ¶ Si enim in merito esset sacerdotis, nequaquam ad CHRISTVM pertineret. Nunc autem sic ipse est, qui baptizat, ita ipse est, qui per Spiritum Sanctum hanc suam efficit carnem, & transfundit in sanguinem. Credendum i est enim, quod in verbis Christi sacramenta conficiantur. Cujus prius creantur Imperio, ejus utique verbo recreantur ad melius.

1 ¶ Credendum] Hæc eodem modo leguntur apud Algerum. Sed Paschasii verba, c. 25. hæc sunt. Cujus ergo potentia creata sunt prius, ejus utique verbo ad melius recreantur: quia nemo creator alicujus rei, aut recreator, nisi unus Deus catholice prædicatur. Propterea verendum est ad verba Christi, & credendum, quod in eisdem verbis ista conficiantur.

C. LXXVIII. ¶ De eodem.

Item Augustinus lib. 2. contra epistolam Panormiani, c. 10.

Omnia c. sacramenta cum obfunt indigne tractantibus, profunt tamen per eos digne sumentibus: sicut & verbum Dei d. Unde dictum e est [Quæ dicunt, facite, quæ autem faciunt, facere nolite.]

C. LXXIX. ¶ De iis qui sanctum male utuntur.

Idem in Psalmum 105. vers. Qui tegit.

Prophetavit & Saul malus rex, & tunc prophetavit, cum David sanctum persequeretur. ¶ Infrā. ¶ Non ergo se jactent, qui forte sine charitate habuerint hoc munus Dei sanctum: sed videant, qualis rationem habituri sunt cum Deo, qui sanctis non sancte utuntur. Ex his erunt, qui dicturi sunt f. [In nomine tuo propheta-vimus.] Non illis dicitur, mentimini: sed dicitur, [Non novi vos, &c.]

¶ In tractatu. in epistolam Iacobi sunt aliqua, quæ ad sententiam hujus capituli referri possunt, atque inde antea citabatur. Sed ipsa prolixiora sunt loco indicatis.

Spiritus ergo Prophetæ dicitur sunt habuisse, non meritis.

C. LXXX. ¶ Quisq. non tam sanctificatur ex hostiis, quam pro peccato pollutur.

Item Hieronymus in cap. 2. Aggæ.

Propheta, qui altari tantum extructo, & domo mea diruta hostias mihi offerit in altari, & victimis ejus sanctificari te putas, scito quoniam sanctum quidem est, quod offertur in altari: sed non tam sanctificaris ex hostiis, quam ex mortuis operibus pollutur.

¶ Apud B. Hieronymum sic legitur: o popule, qui altari tantum extructo, & diruta domo mea hostias mihi offeris in altari, & victimis ejus, & carnibus te sanctificari putas: scito non tam sanctificari te ex hostiis, quæ templo diruto tibi prodesse non poterunt, quam contaminari omnia opera tua, & cuncta, quæ agis, ex eo quod negligis, & tuam magis domum, quam meam.

a De consecr. dist. 2. iterum. b al. ministerio. Mag. 4. sentent. dist. 13. Alg. 1. c. 21. & 13. c. 8. c ¶ ead. c. per Esaiam. 5. hoc per Alg. 1. c. 11. d Dei restatur. orig. e Matt. 23. f Matt. 7.

extruere conatus es. Sanctum quidem est quod offertur in altari: sed non tam sanctificaris ex hostiis, quam ex eo, quod in convallibus habitas, & interces mortuis operibus, pollueris. In duobus etiam Gratiani vetustis codicibus legitur, 6 popule: Verum idem Hieronymus continuò, ista eadem per anagogem aptat ecclesiastico viro.

C. LXXXI. ¶ Contra Spiritum Sanctum verbum dicitur, cum ex dispersione nunquam redatur.

Item August. in lib. de verbis Domini, form. 21.

ITa a sit b verbum contra Spiritum Sanctum, cum ex dispersione ad congregationem nunquam venit, quæ ad remittenda peccata accepit Spiritum Sanctum. Ad quam congregationem etiam per malum clericum, sed tamen catholicum ministrum, reprobum & fictum, si aliquis accesserit corde non ficto, in ipso Spiritus s. Sanctus e operatur remissionem peccatorum, qui in sancta ecclesia ita operatur, ut reprobos fugiat, & tamen per eorum ministerium probos colligat.

1 ¶ Spiritus sanctus] Hoc loco concisè refertur sententia B. Augustini, plenius autem sup. ead. c. Spiritus Sanctus.

C. LXXXII. ¶ Non meriti hominum, sed virtute Spiritus Sancti peccata remittuntur.

Item in sermone de remissione peccatorum.

VT evidentè hoc ostenderet Dominus, a Spiritu Sancto quem donavit fidelibus suis, dimitti peccata, non meritis hominum, quodam loco sic ait d, resurgens a mortuis [Accipite Spiritum Sanctum,] & continuò subiecit, [Si cui dimiseritis peccata, dimittuntur ei] hoc est, Spiritus dimittit, non vos. Proinde i sicut is, quem sacerdos tolerat in ecclesia, est tamen extra ecclesiam, & extra corpus, cuius caput est Christus, si ei ostiarius non aperuerit: 2 ita non ideo extra ecclesiam est, & non est de corpore, si quis pastoris præiudicio compellitur foris esse.

1 ¶ Proinde] Verba ipsa huius parti non sunt inventa apud B. Augustinum. Simillima habentur apud Origenem homil. 14. ad cap. 24. Levitici, & refruntur 7. 24. q. 3. cum aliquis. & c. si quis non redit.

2 ¶ Aperuerit] In nonnullis vetustis codicibus legitur, aperuit. in aliis, aperit. ab uno autem abest negatio.

C. LXXXIII. ¶ Dominus non merita personarum, sed sacerdotum officia considerat.

Item Ambrosius de iis, qui mittantur mysteris, c. 3.

Cum e scriptura tibi testetur, quod ad Hieroboam f preces, ignis descendit de celo, & rursus preces e Helia ignis est missus, qui sacrificia g consumeret; datur i intelligi, quod Deus non merita personarum considerat, sed officia sacerdotum. & paulo post. ¶ Ignis illis visibilis mittebatur, ut crederent: nobis invisibilis operatur, qui credimus. & pauca interjectis. ¶ Crede ergo adesse Dominum Iesum invocatum precib. sacerdotum, qui ait h [Vbi fuerint duo, vel tres, ibi & ego sum.]

1 ¶ Datu: intelligi] In originali non sunt hæc verba. Sed cum antecédentia pendant ex superioribus, hic nova incipit periodus. Non merita personarum consideres, sed officia sacerdotum. nonnulla autem alia varietates, & quidem non minimi ponderis in margine sunt indicata.

C. LXXXIV. ¶ Non merita sacerdotum, sed virtus divina sacramenta sanctificat.

Multi i secularium hominum, cum plus sacerdotum vitam, quam suam discutiunt, in magnum contem-

a Ivo part. 2. cap. 104. b dicitur. orig. c Sup. ead. Spiritus Sanctus. d Ioan. 20. e Alger. l. 3. c. 10. f Hieroboam. orig. Ambros. sed scriptura, Hieroboam. g sacrificium consecravit. orig. h Matih. 18. i 4. sentent. dist. 13.

ptionis divinatorum sacramentorum crimen incurrit. Magna enim trabe vulneratos habentes oculos, eamque negligentes, festucam a tenuem in aliorum conspiciunt oculis: quam dum incaute festinant avellere, errant in foveam delabuntur: minus quidem considerantes, quod non eos facerdotum vita laederet, si ipsi humiliter bonis sacerdotum admonitionibus aurem accommodarent. Sed dum hypocritarum more plus illorum famam, quam propriam vitam, vel vitæ negligentiam dijudicant, spernunt sancta monita, & spiritualia dona. Vnde fit, ut non solum ab eis dicta respuant, sed (quod est detestius) divina etiam mysteria contemnant, ut corporis communionem, aut sanguinis Domini nobis Iesu Christi eorum ministerio, consecrata assumant: patentes hanc minus esse sanctificatam, si illorum fiat officio, quorum vita eorum oculis videtur ignobilis. ¶ Hæc in quam magnum laqueum incidunt, ut divina, & sancta mysteria plus ab aliis sanctificata posse fieri credant: cum unus idemque Spiritus Sanctus in ecclesia diffusa per totum orbem terrarum incomprehensibiliter ea mysteria, & occulte, atque invisibiliter & operans sanctificet, & benedicendo b benedicat. ¶ Mysterium itaque fratres, ob hoc dicitur, quod secretam, & reconditam habeat dispensationem: sacrificium autem, quod si sacrum factum: quia prece mystica consecratur nobis in memoriam Dominicæ passionis. ¶ 7. ¶ Sacramentum verò est in aliqua celebratione, cum res ita sit, ut aliquid significare intelligatur, quod factum de accipiendum est. Sunt autem sacramenta, baptismus, chrisma, corpus & sanguis Christi: quæ ob id sacramenta dicuntur, quia sub regum corpore corporalia remanent virtus divina secretis salutem eorumdem e sacramentorum operatur. Vnde & a secretis virtutibus, vel ecris, sacramenta dicuntur. Quæ ideo fructuose per ecclesiam fiunt, quia sanctus in ea manens Spiritus sanctus, sacramentorum latenter operatur effectum. Cuius panis & calicis sacramentum græcè Eucharistia dicitur, latine bona gratia interpretatur. Et quid aliud corpus & sanguis Christi? ¶ Vnde fere per nos, sive per malos ministros intra Dei ecclesiam dispensetur, sacramentum tamen est, quia Spiritus Sanctus efficit illud vivificat, qui quondam Apostolico in tempore visibilibus a apparebat operibus. Nec bonorum meritis dispensatorum amplificatur, nec malorum minuatur: quia e neque qui plantat, est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus f. Hoc de corpore & sanguine Domini nostri Iesu Christi, hoc etiam a baptismate, & chrismate sentiendum est, & tenendum quia virtus divina secretis operatur in eis, & dicitur solummodo hæc est virtus, sive potestas, non humana efficaciz. Polluimus 2 itaque g panem, id est, corpus Christi, quando indigni accedimus ad altare, & contra mundum sanguinem bibimus. ¶ 7. ¶ Maledicam a inquit, benedictionibus vestris, hoc est, iis, quæ meo meo benedictionibus possidetis, seu quidquid a vobis benedicitur, maledicam: vel quoniam 4 non benedicitur sanctis ex vero corde: vel quia qui inique agunt, benedicuntur ab eis, adulanturque peccatoribus, dummodo civites sint.

¶ Caput collectum est partim ex sententiis B. Gregorii, partim ex verbis ipsi B. Isidori atque Hieronymi.

1 ¶ Mysterium itaque] Hæc usq. ad vers. hoc de corpore sunt apud Isidorum, non tamen eodem profus ordine.

2 ¶ Polluimus] Sumptum ex B. Hieronymo in commentariis ad cap. primum Malachia in illis verbis, & dicitur, in quo polluimus, &c.

a Matih. 7. b al. sanctificando. Isidorus lib. 6. Et. c. 10. c al. eandem. d al. visibiliter. e 1. Corin. 3. f Hieron. Isidorus. g Hieron. in c. 1. Malachia. item in cap. 3.

¶ Maledicam] Apud eundem ad c. 2. sic habetur. & maledicam, inquit, benedictionibus vestris, hoc est, quæ nunc meis benedictionibus possidetis: sive quidquid à vobis benedicitur, à me maledictum erit, & maledicam illis, subaudi, benedictionibus vestris: quoniam nolulistis intelligere, quæ dicuntur, hoc est enim quod dicitur [non posuistis super cor.]

¶ Quoniam] *Supponitur est ex eodem loco paulo inferius: ubi hæc leguntur: vel certe, quia ad sacerdotem proprie mandatum est, vertuntur benedictiones eorum in maledictionem, quando non benediciunt sanctis ex vero cordis affectu, sicut hæc Iacob, & Iacob Patriarchis, & Moyse duodecim tribubus: sed per dulces sermones, & benedictiones decipiunt circa innocentium, & qui inique agunt, benediciuntur ab eis, adulanturque peccatoribus dummodo divites sint, atque eorum vitii blandiuntur.*

C. LXXXV. ¶ Non sacerdotum vitam, sed quæ docent, & ministrant, considerare debemus.

Item Fabianus Papa Episcopus orientalibus, epist. 2.

Significasti a insuper plerisque attendere, multos in ipsis honoribus ecclesiasticis non congruenter vivere sermonibus & sacramentis, quæ per eos populis ministrantur. O miseros homines, qui hos intuent, Christum obliviscuntur! qui & multo ante prædixit, ut legi Dei potius obtemperetur, quam imitandi videantur illi, qui hæc ea, quæ dicunt, non faciunt: & traditorem suum tolerans usque in finem, etiam ad evangelizandum cum cæteris misit. Nam Apostoli talem consuetudinem non habuerunt, nec habendam docuerunt.

C. LXXXVI. ¶ De eodem.

Item Nicolaus Papa Michaeli Imperatori, in epist. quæ incipit [Proposueratque.]

Non e quales sacerdotes Domini sint, sed quid de Domino loquantur, est vobis magnopere prævidendum: nec in vicariis Beati Petri Apostoli vobis est attendendum, qui sint: sed quid pro correctione ecclesiarum, quid pro salute vestra satagant. Nec enim illos inferiores dicentis scribis, & Pharisæis sedentibus super cathedram Moysi, de quibus Dominus præcepit, dicens. [Quæcumque dixerint vobis, observare, & facite, secundum opera vero eorum nolite facere.] Ergo Imperator considera, si illos dixit audiendos, qui super cathedram Moysi sedebant, quanto potius his, qui super cathedram Petri resident, esse existimetis obaudiendum?

C. LXXXVII. ¶ Sacerdotum immunditia sacramenta non polluit.

Item Augustinus contra Iulianum Petilianum, lib. 2. c. 22.

Dominus d declaravit in uno cætu hominum eadem sacramenta sumentium, aliquorum immunditiam mundis obesse non posse. ¶ Petilianus dixit: At si quisquam carmina sacerdotis memoriter teneat, numquid inde sacerdos est, quod ore sacrilego carmen publicat sacerdotis? Augustinus respondit. * Ita istud dicit quasi modo quæramus, quis sit verus sacerdos, & non quid sit verum baptisma. Ut enim sit quisque verus sacerdos oportet, ut non solo sacramento, sed iustitia quoque induatur, sicut scriptum est. [Sacerdotes tui induantur iustitia.] ¶ Qui autem solo sacramento sacerdos est, sicut fuit Pontifex Caiphas, persecutor unius & verissimi sacerdotis, quamvis ipse non sit verax, quod dat tamen verum est, si non det suum, sed Dei. Item paulo inferius. ¶ [Dixit quidam ex ipsis proprius eorum Propheta: [Cretenses s semper mendaces, malæ bestia, ventres pigri, testimonium hoc verum est.] Si ergo Apostolus nescio, cuius alienigenæ

testimonium, quia verum comperit, etiam ipse attestatus est, curios apud quemlibet invenimus, quod Christi est, & verum est, etiam si ille, apud quem invenitur, perverus, & fallax est, non discernimus vitium, quod homo habet, & veritatem, quam non suam sed Dei habet? & dicimus, sacramentum hoc verum est, sicut ille ait, testimonium hoc verum est? Numquid idem dicimus, etiam ipse homo verax est, quia dicimus, sacramentum hoc verum est? & paulo post. ¶ Vos autem necesse est, ut semper erretis, quamdiu propter hominum vitia, Dei sacramenta violatis, aut nos propter Dei sacramenta, quæ in nobis a violare nolumus, etiam vestri schismatis sacrilegium assumere putatis. Item. ¶ Baptismi ergo puritas à puritate, vel immunditia conscientia, sive dantis, sive accipientis omnino distincta est. Item. ¶ Memento ergo sacramentis Dei nihil obesse mores malorum hominum, quod illa vel omnino non sint, vel minus sancta sint. Item. ¶ Quæro, d si non habebat Saul e Sacramenti sanctitatem, quid in eo David venerabatur? si autem habebat innocentiam, quare innocentem persequeretur? Nam eum propter sacrosanctam unctionem & honoravit vivum, & vindicavit occisum. Et quia vel panniculum ex ejus veste præcidit, percussit corde trepidavit. Ecce Saul non habebat innocentiam, & tamen habebat sanctitatem, non vita sua: (nam hoc sine innocentia nemo potest) sed sacramenti Dei, quod & in malis hominibus sanctum est. Item. ¶ Nos s dicimus tale cuique sacrificium fieri, qualis accedit, ut offerat, & qualis accedit, ut sumat: & eos de sacrificiis talium manducare, qui ad illa tales accedunt quales & illi sunt. Itaque si offerat Deo malus, & accipiat inde bonus, tale cuique esse, qualis quisque fuerit, quia & illud scriptum est [Omnia munda mundis.] Per hanc sententiam veridicam, & catholicam etiam vos Operati sacrificio non estis polluti, si facta ejus displicebant vobis. Nam utique panis illius, panis lucis erat, sub cuius iniquitatibus Africa tota iugebat: sed panem lucis, omnibus vobis communem esse, omnium vestrum malum schismatis facit. Item. ¶ Gratias Deo, quia tandem confessus es, posse valere invocatum nomen Christi ad aliorum salutem, etiam si peccatoribus invocetur. Hinc ergo intellige, cum Christi nomen invocatur, non obesse aliorum salutem aliena peccata.

¶ Vita sua] Sequeretur, sed unctionis: quæ voces absunt ab omnibus vetustis Græciam exemplaribus, licet in codicibus etiam B. Augustini impressis legantur.

C. LXXXVIII. ¶ Etiam per malum ministrum dona Dei ad eos perveniunt, qui cum fide accipiunt.

Idem in psalmum 10. in ver. [Iustus autem quid fecit?]

Christus i quid fecit vobis, qui traditorem suum tanta patientia pertulit, ut ei primam & Eucharistiam confectam manibus suis, & ore suo commendatam, sicut cæteris Apostolis, traderet? Quid vobis fecit Christus, qui eundem traditorem suum, quem diabolus nominavit, qui ante traditionem Domini, nec loculis Dominicis fidem potuit exhibere, cum cæteris discipulis ad prædicandum regnum cælorum misit, ut demonstraret, dona Dei pervenire ad eos, qui cum fide accipiunt, etiam si talis sit, per quem accipiunt, qualis Iudas fuit?

C. LXXXIX. ¶ Sacramentis Episcopi malitia non nocet.

Item Gregorius.

Non nocet malitia Episcopi, neque ad baptismum infantis, neque ad ecclesie consecrationem: quia

a Aug. in 10. de pen. c. 23. b Math. 23. c Anst. l. 6. c. 71. l. 100 p. 5. c. 18. d Algeri. l. 3. c. 11. l. 100 p. 2. c. 98. & 99. * E. iudem l. 30. e Psal. 19. f Ad Th. c. 1.

a ad vobis. b Eod. l. c. 35. c Ibid. c. 47. d Ibid. c. 48. e r. Reg. 10. & 24. f Ibid. c. 52. g Hebr. h Ibid. cap. 5. i l. 100 p. 2. c. 103. Joan. 13. & 12. k Math. 10. M

baptisma à Deo datur, non ab homine venit, sic & Eucharistia, & omnia, quæcunque in altari ponuntur, non ab homine, sed à Deo sanctificationem accipiunt.

Sed obicitur illud Hieronymi in Sophoniam, c. 3.

C. XC. ¶ Non verba, sed merita sacerdotum.

Eucharistiam faciunt.

Sacerdotes, à qui Eucharistia servunt, & sanguinem Domini populis, ejus dividunt, impie agunt in legem Christi, putantes Eucharistiam, imprecantis facere verba, non vitam, & necessariam esse tantum solentem orationem, & non sacerdotum merita, de quibus dicitur [Et sacerdos, in quo fuerit macula, non accedet offerre oblationes Domino.]

C. XCI. ¶ Tanto facilius sacerdotes exaudiuntur, quanto apud Deum sunt digniores.

Item Alexander episcopus.

Ipsi sacerdotes pro populo interpellant, & peccata populi comedunt, quia suis precibus, & oblationibus ea delent, atque consumunt: qui quanto digniores fuerint, tanto facilius pro necessitatibus, pro quibus clamant, exaudiuntur.

C. XCII. ¶ Non adesse sacramentis Spiritus Sanctus, quia per criminosos ministrantur.

Item Gelasius Episcopus.

Acrosancta d religio, quæ catholicam continet disciplinam, tantam sibi reverentiam vindicat, ut ad eam quilibet, nisi pura conscientia, non audeat pervenire. Nam quomodo ad divini mysterii consecrationem celestis spiritus invocatus e adveniet, si sacerdos, & qui eum adesse deprecatur, criminosus plenus actionibus reprobetur.

C. XCIII. ¶ Manus immunda, tacta inquinat, non mundat.

Item Gregorius in regesto lib. 2. episcopus.

Necessè e est, ut esse munda studeat manus, quæ diluere sordes curat: ne tacta quaque deterius inquinat, si sordida ipsa seorsis h lutum tenet: scriptum e namque est [Mundamini, qui fertis vasa Domini.] Domini etenim vasa ferunt, qui proximorum animas ad interiora h perducendas, in conversationis suæ exemplo suscipiunt.

C. XCIV. ¶ Aque servandum est verbum Christi, & corpus Christi.

Item Augustinus lib. 30. homiliarum, homil. 26.

Interrogo vos fratres vel sorores: dicite mihi, quid vobis plus esse videtur, verbum Dei, an corpus Christi? Si verum vultis respondere, hoc utique dicere debetis, quod non sit minus verbum Dei, quam corpus Christi? Et ideo quanta sollicitudine observamus, quando nobis corpus Christi ministratur, ut nihil ex ipso de nostris manibus in terram cadat, tanta sollicitudine observemus, ne verbum Dei, quod nobis erogatur, dum aliud aut cogitamus, aut loquimur, de corde nostro peccat: quia non minus reus erit, qui verbum Dei negligenter audierit, quam ille, qui corpus Christi in terram cadere negligentia sua permisit.

C. XCV. ¶ De eodem.

Item lib. 2. de Trinitate, c. 14.

Neque m potest id rite offerri, nisi per sacerdotem justum & sanctum, nec nisi ab eis accipiatur, quod offertur, pro quibus offertur, atque id sine vitio sit, ut pro vitiosis mundandis possit offerri. Hoc certè omnes cupiunt, qui pro se offerri sacrificium Dei volunt.

a Ivo p. 2. c. 110. b Levit. 21. c Ivo p. 2. c. 69. & p. 6. c. 45. d Ivo p. 2. c. 90. & p. 6. c. 110. e al. advocatus. f al. etiam. g Et Pam. p. 2. c. 2. h al. insequens. i Esa. 52. k al. in interna sacrificia. l al. in aterna sacra. m Ivo p. 2. 106. n Ivo p. 2. c. 107.

Cum vita sacerdotum Eucharistia necessaria esse dicitur, non consecrationi, sed effectui intelligendum est. Non enim effectus salutis conferri, quem merita faciunt indignum: potius cogitur in eo illud Apostoli. [Qui a manducate corpus Domini, & ejus sanguinem bibit indignè, iudicium sibi manducate & bibit.] Ergo contra eos, qui trebre oblatione sacrificii se putant posse manducari, non cessante impie agere in legem Dei, intelligitur illud dictum Hieronymi. b Quod verus sacerdos, etiam si malus fuerit, pro officio suo dignitatis gratiam transfundat hominibus, sicut Augustinus in lib. quæst. veteris. ref. c. 11.

C. XCVI. ¶ Sacerdotes nomen Domini invocant, Dominus autem benedictionem præstat.

Dicitur e est à Deo in Numeris d ad Moysen, Aaron sacerdos: [Vos ponite nomen meum super filios Israël: ego Dominus benedicam eos:] ut gratiam traditio per ministerium ordinantis transfundat hominibus: nec voluntas sacerdotis obesse, aut prodesse possit, sed meritum benedictionem poscentis. Quæta autem sit dignitas ordinis sacerdotalis, hinc adverteamus. Dicitur est enim de nequissimo Caipha interitu re. Salvatoris, inter cetera. [Hoc e autem à semet ipso non dixit, sed cum esset princeps sacerdotum, qui illius prophetavit.] per quod ostenditur spiritum gratiarum non personarum sequi aut digni, aut indigni, sed ordinationem traditionis, ut quavis aliquis bonus sit, non tamen possit benedicere, nisi fuerit ordinatus in officium ministerii exhibeat. Dei autem est, etiam tribuere benedictionis.

Quod verò per hereticos sacramentis dignitatis ministrantur carere effectibus, improbat auctoritate Anastasii Papa, qui ordinationem Acacii, quævis heretica, ita raris approbationibus eis, quos post damnationem suam baptizavit vel ordinavit, nullo ream personam nocuisse asserat. Sed hoc e eum illius non canonice, imò contra decreta justorum prædecessorum scripsit Felix & Gelasius, qui Acacium ante Anastasium cum monachis erant, & Hormisda, qui ab ipso Anastasio reus eadem Acacium damnavit. Unde etiam ab ecclesia Romanæ publicatur, & à Deo fuisse percussus legitur in gestis Romanæ Pontificum, hoc modo [Anastasius f secundus natus e manus, &c.] Require retrò in tractatu decretalium capitulum.

i ¶ Sed hoc eum [Suprà diff. 19. c. Anastasius] ostendit e immérito reprehensum esse Anastasium, & verisimile e quæ ipse ad Acacium scripsit & decrevit.

C. XCVII. ¶ Qui recedit ab ecclesia, nec baptisma, nec jus dandi amittit.

Item obicitur illud Augustini lib. 2. contra episcopus Parmenianum c. 13.

Quod e quidam dicunt, Baptisma, quod e caput, non amittit, qui recedit ab ecclesia, sed nisi e men dandi quod accepit, amittit, multis modis apparet frustra. & inaniter dici. ¶ Primo, quia nulla e dicitur causa, cur ille, qui ipsum baptismum amittere non potest, jus dandi amittere possit. Verumque enim sacramentum est, & quadam consecratione utrumque homini datur, illud, cum baptizatur, illud, cum ordinatur: ideoque à catholico utrumque non licet iterari. ¶ Nam si quando ex ipsa parte venientes etiam præpositi pro bono pacis, correctio h schismatis errore suscepti fuerint, vitium est opus esse, ut eadem officia gererent, quæ gerebant, non sunt rursus ordinandi, i sed sicut baptismus in eis, ita ordinatio manet integra, quia in peccato

a 1. Corin. 11. b Sup. ea. sacerdotem. c Ivo p. 2. c. 110. d Panorm. l. 3. c. 79. e Num. 6. e Ioan. 11. f Sup. diff. 19. cap. 7. g Dent. 2. diff. 21. h Al. lib. 3. cap. 10. Panorm. lib. 1. c. 11. d. 11. * Ivo part. 2. cap. 97. Panorm. lib. 2. cap. 27. h al. ordinati. i al. ordinati.

sione fuerat vitium (quod unitate a pacis est correctum) non in sacramentis, quæ ubicunque sunt, ipsa vera sunt. Et cum expedire hoc videatur ecclesiæ, ut præpositi eorum venientes ad catholicam societatem, honores ibi suos non administrarent, non eis tamen ipsa ordinationis sacramenta detrahuntur, sed manent super eos. Ideoque non eis in populo manus imponitur, ne non homini, sed ipsi sacramento fiat injuria. & infra.

¶ Sicut autem habent in baptismo, quod per eos dari possit, sic in ordinatione jus dandi: utrumque quidem ad perniciem suam, quamdiu charitatem non habent unitatis: sed tamen aliud est, profusum non habere, aliud, perniciosè habere, aliud, salubriter habere. Quid quid non habetur, dandum est, cum opus est dari: quod vero perniciosè habetur, per correctionem depulsa pernicie, agendum est, ut salubriter habeatur. Quamquam, etsi laicus aliqua b percutis dedit necessitate compulsi, quod cum ipse acciperet, dandum esse addidit, nescio, an pie quiquam dixerit esse repetendum. Nulla enim cogente necessitate si fiat, alieni muneris usurpatio est. Si autem necessitas urgeat, aut nullum, aut veniale delictum est. Sed etsi nulla necessitate usurpetur, & a quolibet cuilibet detur, quod datum fuerit, non potest dici non datum, quamvis recte dici possit illicitè datum. Illicitam ergo usurpationem corrigi remittentis & penitentis affectus. Quod si non correxerit, manebit ad poenam usurpationis quod datum est, vel ejus, qui illicitè dedit, vel ejus, qui illicitè accepit: non tamen pro non dato habebitur. Neque 2 ullo modo per devotum militum, quod a privatis usurpatum est, signum regale violabitur. ¶ Si enim aliqui furtim, & extraordinarie, non in monetis publicis, aurum vel 3 argentum, percuciendo signaverint, cum fuerit deprehensum, nonne illis punitis, aut indulgentia liberatis, cognitum regale signum thesauris regalibus cogitur inferri? & paulo post. ¶ Si forte illum militie characterem, in corpore suo, non militans pavidus exhorruerit, & ad elementiam Imperatoris confugerit, ac prece fusa & impetrata jam venia militare coeperit, numquid homine liberato, atque correcto, character ille repetitur: an non potius agnitus approbatur? An forte minus hærent sacramenta Christiana, quam corporalis hæc nota, cum videamus nec apostatas carere baptisinate, quibus utique per penitentiam redeuntibus non restituitur, & ideo amitti non posse judicatur? & paulo post. ¶ De iis, qui ab ecclesiæ unitate separati sunt, nulla jam quæstio est, quin & habeant, & dare possint, & quin perniciosè habeant, perniciosè tradant extra vinculum pacis. & infra. ¶ Neutri sacramento injuria facienda est. ¶ Sicut non rectè habent, qui ab unitate discedunt, sed tamen habent, & ideo redeunt: non redditur; sic etiam non rectè dat, qui ab unitate discedit: sed tamen dat; & ideo, quod ab eo accepit, venienti ad unitatem non iteratur. & infra.

¶ Sicut redeunt non redditur, quod & foris habebat, sic venienti repetendum non est, quod etiam foris accepit. Unde consequenter intelligitur perverfitatem hominum esse corrigendam; sanctitatem autem sacramentorum in nullo perverlo esse violandam. Constat enim eam in perveris, & sceleratis hominibus, sive in eis, qui intus sunt, sive in eis, qui foris sunt, impollutam atque inviolabilem permanere, & quia dicuntur ea mali pollueri, quantum in ipsis est, dicuntur; cum illa impolluta permaneant: sed in bonis permanent ad premium, in malis permanent ad judicium. & infra. ¶ Quomodo d. catholici non clarificant Deum, qui promissa ejus nullis hominum sceleri-

bus, quominus implerentur, impedire posse confidunt? qui sacramenta ejus tam debita veneratione profequuntur, ut ea, si etiam ab indignis tractata fuerint, illis sua perverfitate dampnatis, illa intemerata sanctitate permanere demonstrantur.

1 ¶ Quod accepit] Sic etiam Algerus, licet paulo aliter habeat originale.

2 ¶ Neque nullo modo] Hæc usque ad verbum, violabitur, addita sunt ex originali: ex quo etiam alius locus caput hæc locupletatum est.

3 ¶ Vel argentum] In codicibus B. Augustini impressis sequitur, sed as: in duobus autem manuscriptis Vaticanis, vel as.

12 Ps. Ex his veròis Augustini constat, in omnibus tam apostatis, quam hæreticis, vel damnatis permanere Christi sacramenta vera, quantum ad se, & sancta, & nisi penitentia, vel indulgentia subventum fuerit, ad damnationem usurpatoris pervenient, vel habentis, vel dantis, vel accipientis. Quid ergo prodest, quod vera & sancta sunt, cum usurpatoris suos aque perimant, ac si essent mala & nociva? Crasus aurum sicuti, & aurum bibis: aquè perit vero auro, sicut vero veneno. ¶ Item a aurum aquè verum est in area furti, sicut in thesauro regis. Sed à fure, quis illicite habetur, illicite datur, vel accipitur: à rege autem licitè habetur, licitè datur, & accipitur: idco ipse fur, & communicator furti (nisi forte de conscientia furti se purgaverit) ut perhibet Galasius ad Anastasium Imperatorem, utique justè & æque damnabitur. ¶ Opponitur autem hæc sententia Augustini: potestas dandi baptismum, & jus consecrandi Dominicum corpus, & largiendi sacros ordines, plurimum inter se differunt. Suspendo enim, vel deposito sacerdote, nullus ei relinquatur potestas sacrificandi, Sacramentum tamen baptismi non solum à sacerdote deposito, sed laico catholico, verum etiam ab hæretico, vel pagano, si ministratum fuerit, nulla reiteratione violabitur: nulla autem ratio finit, ut inter sacerdotes habeantur, qui de manibus laici, vel pagani oleum sacra (imò excoaranda) unctionis assumunt. Non ergo consequenter colligitur, ut si recedentibus à fide jus baptizandi relinquatur, potestas etiam distribuendi sacros ordines relinquatur, quantum utrumque, à consecratione proveniat. Degradatus enim Episcopus potestatem largiendi sacros ordines non habet, facultatem tamen baptizandi non amittit. ¶ Sed 1. ne Augustinum in hæc sententia penitus reprobenimus, intelligamus aliud esse potestatem distribuendi ordines sacros, aliud esse executionem illius potestatis. Qui enim intra unitatem catholicæ ecclesiæ constituti, sacerdotalem, vel Episcopalem unctionem accipiunt, officium, & executionem sui officii ex consecratione adipiscuntur. Recedentes vero ab integritate fidei, potestatem à ceptam sacramento tenui retinent, effectus sua potestatis penitus privantur: sicut conjugati ab invicem discedentes, conjugium sibi in initium non dissolvunt: ab opere tamen conjugali interveniunt alieni. ¶ De his ergo, qui accepta sacerdotali potestate ab unitate catholicæ ecclesiæ recedunt, loquitur Augustinus, non de illis, qui in schismate vel hæresi positi sacerdotalem unctionem accipiunt. Alioquin esset contrarius Chalcedonensi b concilio, in quo ordinati à simoniacis in nullo proficere judicantur; & Innocentio, qui ordinatos à hæreticis, per pravam manus impositionem, solum damnationem, & capitis vulnus affectus testatur. ¶ Quamvis possit generaliter dici, sacramenta, quæ apud hæreticos non aliter, quam in ecclesiâ Dei celebrantur, vera & rata esse, quantum ad se, falsa vero & inania quantum ad effectum, & in iis, à quibus male tractantur, & in illis, à quibus male suscipiuntur. Nec mirum. Ipsa enim salus nostra buccellam c. luda dedit: statim cum buccella non bonus, sed malignus spiritus intravit, quare? non quia bonus non daret bonum: sed quia malus male accepit bonum: sicq, bonum effectum bonum non habuit, quia, ubi illud faceret, non invenit

a ut unitatis pacis. b alicui potestatis. c adde c. 111. infra eadem. d Exod. 2. lib. 6. 19.

a Alg. 13. c. 12. b Sup. ead. c. si quis Episcopus, 8. sup. ea. c. qui perfectionem. 16. c. 10. 13.

¶ Item Dominus a in patria sua presens & verus affuit: non per malum ministrum, sed per scripturam nihil potuit, quia fides non invenit, pro perfidia aliorum non caruit sua veritate, sed effectus boni virtute. ¶ Quod usque in omnibus sacramentis ostenderet, huius est transfiguratus, cum esset in carne. In una transfiguratione, b sicut sol apparuit mirabilis, ut fides credentium augetur ad contemplandum caelestem gloriam super se elevatam. In altera, ut peregrinus, c & incognoscibilis de se dubitantibus ire longius se finxit, & ne agnosceretur, oculos eorum tenuit: ad quid aliud? nisi, ut quae per fidem non erat in cordibus eorum, longius se ab eis recedere ostenderet, & quia ipsam non credebant esse, quod erat, viderent & cum aliis, quam erant? Ecce in utraque visione, sua erat presentia & veritas: sed in una exercebatur incredulitas, ne etiam agnoscerent, quod videbant. Sacramentum ergo corporis & sanguinis sui alius est ad salutem, obis ad iudicium. Fides etiam, quamvis sit vera, tamen sine & operibus mortua est. Sic & omnes decem virgines e. equaliter erant virgines: sed ex his quinque erant fatuae, & quinque prudentes. Equae erant virginitatis veritas, sed pro eiusdem virginitatis intentione non omnibus aqua meritis identitas. Ceterum est et i sonans, aut cymbalum timens, martyrium, vel eleemosyna quam nescit charitas. Si vero cacus caeco lucerna ministrat veritatem: neuter tamen ideo magis suam illuminat cecitatem. Sic & malus ministrat malo vera sacramenta, sed non ideo dona spiritualia, quia malis eorum meritis Spiritus Sanctus impeditur, ne in eis, quod suum est, operetur. Unde Innocentius, g. cum haereticorum baptismum concedat esse ratum, non tamen ex illo baptismo concedit haberi Spiritum Sanctum. Et Leo, h. h. qui formam baptismi acceperunt, non sinit rebaptizari, sed iubet Spiritum Sanctum, quem ab haereticis nemo accipit, per eius invocationem, & manus impositionem, a catholicis sacerdotibus consequi. Sciendum vero est, quod sacramenta haereticorum dicitur irrita, vel etiam damnanda, falsa, & inania, non quantum ad se, cum sint sanctorum & vera etiam ab haereticis celebrata, sed quia, cum illicite dantibus perfidis sint ad iudicium, illicite ab eis accipientibus non conferunt Spiritum Sanctum. Irrita & non vera dicuntur, quia quod promittunt & conferre creduntur, non tribuunt: & ideo damnanda, ut ea dare, vel recipi ab haereticis non approbetur, sed interdicatur. Non enim quantum ad se, polluta sunt, quantum ab haereticis polluta dicuntur. Utile Gregorius i communionem Arrii vocat execrationem, & Innocentius k. vocat Balaam adnationem, damnationem: non quod ita in se sint, sed quia male dantibus, vel accipientibus id efficiunt. Sed etiam Hieronymus in Osee l. sacrificio eorum panem luctus vocat, non quantum ad se, sed quantum ad effectum: quod ipsemet ostendit, subjungens. [Quicumque comederit ex eo, contaminabitur, quia sibi ad iudicium sumet.]

¶ Sed ne Augustinum] Hic Gratianus ita videtur loqui de B. Augustino, quasi ipse hac in re sit dubia, aut incerta sententia: cum tamen nemo ipse melius ac fassus in libro contra Donatistas rem hanc exposuerit, omnino, cum Chalcedonensi concilio & Innocentio concordet.

C. XCIII. ¶ Sacramenta quomodo obis indigne tractantibus, profunt tamen digne sumentibus.

Hinc etiam Augustinus lib. 2. contra epist. Parmeniani, cap. 5.

¶ Per m. Esaiam n. Dominus dicit [Facinorosus, qui sacrificat mihi vitulum, quasi qui canem occidat, & i

a. Matth. 13. b. Matth. 17. c. Luc. 24. d. Iac. 2. e. Matth. 23. f. 1. Corinth. 13. g. Supr. ea. ca. Arriani, 73. h. Supr. ea. s. h. qui. i. Supr. ea. s. superueniente, 72. k. c. qui perfectiorum, 17. c. venum, 16. l. In cap. 9. Osee. m. Ivo p. 2. c. 97. n. Esa. 66.

qui coquit similaginem, quasi sanguinem porcinum, & qui offert thuris in memoriam quasi sacrificium] p. paucis interjectis. ¶ Quilibet ubilibet offert sacrificium in tali a corde, vel factis, hoc b. u. mereatur audire, perniciem sibi infert, non illis bonis, qui accipiunt ad eis sacramenta eadem, qui secundum Prophetam Esaiam c. genuit, & merent peccata, quae sunt in medio eorum, quamvis non se inde corporaliter sperent: & infra d. ¶ Sacrificia impiorum eis ipsis obent, qui offerunt impie. Nam unum atque idem sacrificium propter nomen Domini, quod invocatur, & semper factum est, & tale cuique sit, quasi corde ad accipiendum accesserit [Qui enim manducat & bibit indigne, iudicium sibi manducat & bibit.] non ait, aliis, sed tibi & f. f. ¶ Hoc penè in omnibus talibus quationibus intelligendum admonemus, scilicet quia omnia sacramenta cum obis indigne tractantibus, profunt tantum per eos digne sumentibus. Si autem factus est, quod in ecclesia praeposito, vel ministro sic inest, ut si factus non est, operetur per eum Spiritus Sanctus, & ad eius jus mercedem in salutem sempiternam, & eorum regenerationem, vel adificationem, qui per eum sine eo secrantur, sive evangelizantur. Si autem factus est, non niam verissime scriptum h. est [Spiritus enim Sanctus disciplinam effugiet factum.] deest quidem saluti, ut auferat se a cogitationibus, quae sunt sine intellectu, ministerium tamen eius non deserit, quo per eum factum operatur aliorum.

¶ Et qui coquit] Apud B. Augustinum legitur, de eo similaginem quasi sanguinem porcinum, & qui offert thuris, quasi benedicit idolo. & sic etiam Ivo, nisi quod dicit & qui ponit similaginem. sicut etiam B. Augustinus in litteris Petriani lib. 2. cap. 15. Leditio graeca vulgata optime spondit veris B. Hieronymi secundum LXX. iniquus autem, qui immolat vitulum, quasi peccatiens virum, sacrificium de grege, qui occidit canem: qui offert similam, qui qui sanguinem suillum: qui dat thuris in memoriam, quasi blasphemus. Vulgata autem latina ex Hieronymo candum boveam exemplar sic habet: Qui immolat boveam quasi qui interficit hominem: quasi qui sanguinem suillum offerat, qui recordatur thuris, quasi qui benedicit idolum.

¶ Constat ergo, ut Innocentius k. ait, de ceteris haereticis reprobis a simoniaco per pravam manus simoniaco impositione necerant habere caput. ¶ Sed obicitur, quod in ordinibus simoniacorum hoc solum reprehensibile invenitur, quod per Spiritum Sancti sub pretia redigi potest: alios non autem in omnibus integra forma sacramentorum servetur. Cum ergo illius sacramenti usus per penitentiam correpta fuerit, ut in manu Spiritus Sancti gratuita, & non venalis existenter, integre adesse unitionis effectus: Imò etiam, si non sequatur penitentiam, licet simoniaco, tamen revera consecratus reputatur: sicut et illi, qui quondam non nisi pretio datus, nec ad sacri baptismi regenerationem, nec ad sanctae communionis participationem admittuntur, licet simoniaco, tamen non ideo minus baptizati, vel sanctae communionis participes reputati sunt. Sed hoc tantum i. h. canonibus constitutum est, ne de cetero sacramenta Christi simoniaco distribuuntur.

C. XCIX. ¶ A baptizandis, vel consignandis pretia non exigantur.

Unde Gelasius ad Episcopos per Lucaniam, epist. 1. c. 7. m.

¶ Baptizandis, n. consignandisque fidelibus sacerdotum pretia nulla praegantur, nec illationibus quibuslibet impositis exagitare cupiant renascentes: quoniam, quod est gratis accipimus, gratis dare mandatur. Et ideo nihil e

a. tal. orig. b. al. hac. c. Eccl. 9. d. eod. l. contra epist. Parmen. 6. e. 1. Cor. 11. f. eod. l. c. 10. g. Iud. c. 11. h. Supr. i. al. idola. k. Supr. ea. qui perfectiorum, 17. i. tamen. m. Ca. c. 10. n. Bur. l. 4. c. 71. Ivo p. 1. c. 73. & 249. o. Matth. 23. praedictis

predicatis prorsus excipere moliantur, quò vel paupertate cogente deterriti, vel indignatione revocati, redemptionis suæ causas adire despiciant: certum habentes, quòd qui prohibita deprehensi fuerint admisisse, vel commissa non potius sua sponte correxerint, periculum subituri proprii sint honoris.

CAP. C. ¶ *Ad percipiendam gratiam a communione pretium exigi non debet.*
Item ex sexta synodo. cap. 23.

N^o Villus b. Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus, qui sacramentum dispensat communionem, à percipiente gratiam i. communionis aliquid pretium exigat. Neque enim venditur gratia, neque pro pretio gratiam Spiritus Sancti damus, sed dignis munere sine defraudatione participare concedimus. Si quis verò eorum, qui connumerantur in clero, ab eo cui sacramentum dispensat, aliquid pretium exegerit, deponatur, sicut imitator simoniæ fratre.

¶ *Gratiam* Sic etiam Ivo. in uno vetusto Gratiani codice est, gratia communionis, quod græca lectio magis convenit: *πρωτὸν ἔμετινοντο ἡσυχαστῶν, τῆς τοιαύτης μεταλήψεως χάριν, ὁδοῦς, ἢ ἀδῶ. τὸ αἰσῆ.* id est, ab eo qui percipit communionem, ejusmodi participationis gratia, obolos, vel aliam quamvis speciem exigat. Sunt etiam alia, nonnulla varietates non magis ponderari.

C. CI. ¶ *Munera invisibilibus gratiæ, quæstibus non sunt comparanda.*
Item ex concilio Toletano XI. c. 8.

Q^uidquid e invisibilis gratiæ consolatione, i. tribuitur, nunquam 2. quæstibus, vel quibuslibet præmiis venundari penitus debet, dicente d. Domino [Quod gratis accepistis, gratis date.] Et ideo quicumque deinceps in ecclesiastico ordine constitutus, aut pro baptizandis, consignandisque fidelibus, aut collatione christiatis, vel promotionibus graduum pretia qualibet, vel præmia (nisi 3. voluntarie oblata) pro hujusmodi ambitione susceperit, equidem, si sciente loci Episcopo tale quidquam à subditis perpetratum fuerit, idem Episcopus duobus mensibus excommunicationi subiacet, pro eo quòd 4. scita mala contexit, & correctionem necessariam non adhibuit. Sin autem suorum quispiam, eodem neciente, pro supradictis quodcumque capitulis accipiendum esse sibi crederit, si Presbyter est quatuor mensium, excommunicatione plectatur; si Diaconus, trium; subdiaconus verò, vel clericus his cupiditibus serviens, & 5. competenti pœna, & debita excommunicatione plectendus est.

¶ *Consolatione* In concilio olim Colonia, ac Lutetia impressu, duobus ipsorum codicibus Vaticanis, uno Regi catholici, & apud Ivenem legitur collatione: sed ob glossam non est emendatum.

¶ *Nunquam quæstibus* Eodem codice Regio legitur, nummorum quæstu, vel quibuslibet præmiis venundari penitus non debet: in aliis verò supra citatis, nunquam quæstu.

¶ *Nisi* Al eodem codice Regio abest dictio ista, nisi ita ut in his casibus voluntarias etiam oblationes prohibeat: sicut de baptismo in concilio Eliberitano est constitutum, infra ead. emendari. & de sacri ordinationibus in concilio Tridentino sess. 21. c. 1. In aliis tamen codicibus est ipsa dictio, nisi.

¶ *Quòd scita* Antea legebatur, in conscientia mala. Emendatum est ex codice Regio, & Ivo. in canonicis verò impressu variè legitur.

¶ *Et competenti* In vulgata legebatur, pro arbitrio competenti pœna. sublata sunt voces, pro arbitrio, quia in vetustis exemplaribus, in concilio impressu, & manu

a al. gratia. b Ivo p. 2. c. 92. c Ivo p. 1. c. 97. & part. 5. c. 126. d Matth. 10.

scripsi, & apud Ivenem non habentur, neque auctor glossa agnoscitur.

¶ *Emendata est inscriptio ex aliquot vetustis codicibus.* Nam in vulgato erat, ex Carthageniensi quarto, in quo non habetur.

C. CII. ¶ *Nihil à sacerdotibus exigatur pro balsamo, quòd in Chrismate ponitur.*
Item ex concilio Bracarenfi 2. c. 4.

P^lacuit, ut nullus Episcoporum pro modico balsami, quòd benedictum pro baptismi sacramento per ecclesias datur, quia singuli a tremissem pro ipso exigere solent, nihil ulterius exigatur: ne forte, quòd pro salute animarum per invocationem Sancti Spiritus consecratur, sicut Simon b. magus donum Dei pecunia voluit emere, ita nos venundantes damnabiliter venundemur.

C. CIII. ¶ *Non est aliquid exigendum ab iis, qui infantes suos ad baptizandum adducunt.*
Item ex eodem, cap. 7.

P^lacuit, ut unusquisque Episcopus per ecclesias suas hoc præcipiat, ut hi, qui infantes suos ad baptismum offerunt, si quid voluntarie pro suo offerunt voto, suscipiatur ab eis. Si verò per necessitatem paupertatis aliquid non habeant, quòd offerant, nullum eis pignus violenter tollatur à clericis. Nam multi pauperes hoc timentes, filios à baptismate retrahunt: qui si fortè, dum differuntur, sine gratia baptismi de hac vita receperint, necesse est, ut ab illis eorum perditio requiratur, quorum spolia pertimescentes, à baptismi gratia se retraxerunt.

C. CIV. ¶ *Qui baptizatur, nullis nummos in concham mittat.*
Item ex concilio Eliberitano, c. 48.

E^mendari placuit, ut qui baptizantur (ut fieri solebat) nummos in concham non mittant: ne sacerdos, quòd gratis accipit, pretio distrahere videatur. Neque pedes eorum lavandi sunt à sacerdotibus, vel clericis.

C. CV. ¶ *Pro percipiione baptismi, vel christiati aliquid exigi non debet.*
Item ex concilio Triburiensi.

Dⁱctum e est solere in quibusdam locis pro percipiione christiatis nummos dari, similiter pro baptismi, & communionem. Hoc simoniæ hæresis semen detestata est sancta synodus, & anathematizavit, & ut de cætero nec pro ordinatione, nec pro christiatis, vel baptismi, vel pro balsamo, nec pro sepultura, vel communionem quidpiam exigatur, statuit; sed gratis dona Christi gratuita dispensatione donentur.

C. CVI. ¶ *Non pro dedicandis basilicis, vel pro cæteris sacramentis ecclesia conferendi aliquid exigi debet.*
Item ex concilio Cabilonensi, tempore Caroli Magni, c. 16.

S^tatuimus, d. ut sicut pro dedicandis basilicis, & dandis ordinibus nihil accipiendum est, ita etiam pro balsamo, sive luminaribus emendis, nihil Presbyteri christi accepturi dent. Episcopi itaque de facultatibus ecclesiæ balsamum emant, & luminaria singuli in ecclesiis suis concinnanda providant.

13 pars. Sicut ergo hæc sacramenta licet simoniæ ministrantur, tamen benedictionis effectum conferunt accipienti: sic & sacerdotis unctio, licet simoniæ ministratur, suo tamen non debet carere effectu. Sed, sicut supra e

a al. à singulis tremissem exigi. al. singuli tremissem exigi. b Al. s. c. Burc. l. 4. cap. 101. Ivo p. 1. c. 295. d Bur. l. 4. c. 93. Ivo p. 1. c. 287. Pann. l. 1. c. 98. e Supr. cap. remissionem. 39. 4. sed notandum.

diffon est illa sacramenta sunt necessitati, hac dignitatis, & ideo privilegia illorum non possunt generare communem legem istorum. Habent ergo simoniaci vulnerem caput per simoniaca manes pravam impositionem. Hoc autem de illi intelligitur, quos nec excusat ignorantia, nec attractionis violentia: qui ab illis ordinantur, quas indubitanter sciunt esse simoniacos, sive simoniacos, sive non simoniace ordinantur ab eis. Ut enim distinguit Nicolaus Papa, alii simoniace ordinantur a simoniaci, alii simoniace a non simoniaci, alii non simoniace a simoniaci. Hanc distinctionem innotuit Nicolaus Papa secundus, scribens omnibus Episcopis.

C. CVII. § De triplici genere simoniacorum.

Statuimus a. decretum de simoniaciis tripartita heresi, id est, de simoniaciis simoniace ordinatoribus vel ordinatis, & de simoniaciis simoniace a non simoniaciis, & de simoniaciis non simoniace a simoniaciis.

¶ Simoniaci simoniace ordinati vel ordinatorum secundum ecclesiasticos canones a proprio gradu, decident. Simoniaci quoque simoniace a non simoniaciis ordinati, similiter ab officio male accepto removeantur. ¶ Simoniacos autem non simoniace a simoniaciis ordinatos, misericorditer per manus impositionem temporis necessitate in officio concedimus permanere.

Sed hoc intelligendum est de eis, qui ordinantur a simoniaciis, quos ignorabant esse simoniacos. Hos facit simoniacos, non reatim, sed ordinatio simoniaci.

C. CVIII. § De eo, qui non simoniace a simoniaco ordinatur.

De quibus Urbanus Papa in concilio Placentino, c. 3. & 4. ait.

¶ **S**icut qui a simoniaciis non simoniace ordinati sunt, si quidem probare poterint se, cum ordinarentur, nefecisse eos simoniacos esse, & si tunc pro catholicis habebantur in ecclesia, talium ordinationes misericorditer sustinemus: si tamen eos laudabilis vita commendat. Qui vero scierit se a simoniaciis consecrari (imò execrari) permiserint, eorum consecrationem omnino irritam esse decernimus.

¶ **E**t si tunc] Antea legebatur, & quod tunc, quasi unus id probandi incumbere volens se purgare. Emendationem vero ex duobus manuscriptis istius concilii exemplaribus.

C. CIX. § De eo, qui ordinatur ab illo, quem scit simoniacum esse.

Idem Nicolaus Junior. Hoc idem Alexander secundus.

¶ **D**e cetero statuimus, ut si quis in posterum ab eo, quem simoniacum esse non dubitat, se consecrari permiserit, & consecrator, & consecratus non disparere in damnationis sententiam subeant: sed uterque depositus penitentiam agat, & privatus propria dignitate persistat.

¶ **V**erba hujus, & sequenti cap. erga simoniacos. sunt in epistola Nicolai secundi, in qua concilium a se habitum refert: atque ea repetit Alexander secundus in epistola ad omnibus catholicis Episcopis directa, qua habetur Roma manuscripta in tribus per vetustis codicibus.

C. CX. § Simoniaci in dignitate servanda, nulla est impedienda misericordia. Item paulo superius.

¶ **E**rga simoniacos nullam misericordiam in dignitate servanda habendam esse decernimus; sed juxta canonum sanctiones, & decreta sanctorum Patrum, eos omnino damnamus, ac deponendos esse, apostolica auctoritate sancimus.

Subdistinguitur autem, nisi violenter attrahi fuerint. De his

a. 4. sent. dist. 25. Lamorm. 13. c. 127. b. Magister ibidem. c. C. 4. d. lvo p. 1. c. 79. Pann. 1. 3. c. 126. e. Magister ibid. Deinde dist. p. 2. lvo p. 2. c. 79. Pann. 1. 3. c. 125.

enim, & quibuslibet hereticis violenter ordinatis aut innocens ad Episcopos Macedonia epist. 22. c. 1.

C. CXI. § De eo, qui inveni ad hereticorum ordinationem trahuntur.

¶ **C**onstat multos vim passos, atque invitos attrahere repugnantesque ab hereticis ordinaros, sed hinc modi aliquis, si post ordinationem talem non accessit, cum illi consecraretur sacramenta, si omnium eorum participatus non est, si statim discedentibus illi pessimo conciliabulo eorum a abrenuntiaverint, & ad Ecclesiam rediit, h ille talis potest habere colorem aliquem excusationis. Ceterum qui post mentem amplius redierint, cum se considerent ab hereticis ordinaros, quamvis nihil ab eis acceperunt, rei illius surpata dignitatis.

¶ **I**llis] In editione trium tomorum legitur, discedere de eorum pessimo. editio quatuor tomorum, & codex canonis habet ut Gratianus: multa autem in hoc capite collecta sunt in suo apertum.

Tales plerumque intuitu pietatis reformant catholica non impositio cum satisfactione, & medicina penitentia: sed in mutationem simoniacorum, & eorum qui eis consecrati sunt, medicinam vero authenticam ex hac heresi non legitur: nisi quod, sicut usurpatum est in Novationis Donatistis, minoribus utique hereticis, non canonice, sed ex parte pietatis, ita etiam ex his posse fieri intelligimus, idem etiam aliorum per omnia orthodoxam habent fidem, nisi quod dicitur Sanctum credunt unumquemque. Et, ut ait beatus Augustinus, ut tunc cum redierint, qui parte se absciderint ab ecclesia, causa qua vero parte adhaeserint, cognoscantur.

C. CXII. § Qui ab heresi ad ecclesiam rediit, in quo invenitur ordine, ex beneficio perseverent.

Hinc & Leo Januario i Aquilegensis, epist. 3.

¶ **O**mnis e. cuiuslibet ordinis clericus, qui catholiceam deserens unitatem, hereticæ, vel schismaticæ conjunctionis contagione se maculaverit, si ad catholicam redierit cum legitima satisfactione, & erroris damnatione, hoc in magno beneficio habet, & accessit sibi omni spe promotionis, in quo invenitur ordinis permaneat.

¶ **I**anuario] Sic etiam citatur infra ead. q. 7. c. saluberrimum. & sic habetur in manuscriptis Leonis codicibus, quoniam in excusis sit, Iuliano. Ceterum verba ipsa epistola referuntur in dicto c. saluberrimum. & ex parte supr. ead. c. si quis hereticus, Nam hic sententia potius asseritur.

De his autem, qui ordinantur simoniace a non simoniaco (supra illi, qui data pecunia Archidiacono, vel consistorio Episcopi. Episcopo ignorante, hoc efficiunt, ut de manu ipsius ordinem accipiant) ut scribit Gregorius VII. lib. 6. c. 1. in synodo Roma habita, anno Domini 1075. die 9. Novemb. cap. 5.

C. CXIII. § Ordinationes, qua simoniace sunt, falsa iudicantur.

¶ **O**rdinationes, a qua interveniente pretio, vel precibus, vel obsequio alicui personæ ea intentione impensis, vel quæ non communi consensu cleri & populi secundum canonicas sanctiones fiunt, & ab eis, ad quos consecratio pertinet, non comprobantur, falsæ esse djudicamus: quoniam, qui taliter ordinantur, non per osium, id est, per Christum intrant, sed, ut ipsa veritas testatur, fures sunt & latrones.

14 ps. Quia ergo simonia tripliciter in capitulo notatur, notandum est, quod modum pretium in hac heresi dicitur.

a. Eodem.] orig. id est, Boreto. b. sup. ad. ca. quod videtur. dam. q. 1. vers. sed sicut. c. Sup. ea. ca. si quis hereticus. & 7. ca. q. 7. c. saluberrimum. Pol. 1. 7. tit. 3. Pann. lib. 3. ca. 121. d. Poly. lib. 3. lvo p. 5. c. 81. e. irritus.] orig. & Poly. f. hanc. c. CXIV.

C. CXIV. De multiplici genere simonia-
corum.

Hic beatus Gregorius in Evangeliorum tractatu
hom. 4. in fine exponit, dicens.

Sunt a nonnulli, qui quidem nummorum præmia
ex ordinatione non accipiunt, & tamen sacros ordi-
nes pro humana gratia largiuntur, atque de largita-
te eadem, laudis solummodo retributionem quarunt.
¶ Hi nimirum, quod gratis acceptum est, gratis non tri-
buunt: quia de impenso officio sanctitatis, nummum
expetunt favoris. Unde bene, cum iustum virum de-
scriberet propheta, b. ait [Qui excutit manus suas ob
omni munere.] Neque enim dicit, qui excutit manus
suas à munere, sed adiungit [ab omni.] quia aliud est
munus ab obsequio, aliud munus à manu, aliud munus
à lingua. Munus quippe ab obsequio est subiectio: &
indebitè impensa. Munus à manu pecunia est. Munus à
lingua, favor. Quæ ergo sacros ordines tribuit, tunc ab
omni munere manus excutit, quando in divinis rebus
non solum nullam pecuniam, sed etiam humanam gra-
tiam non requirit.

C. CXV. Aeternam damnationem inveniet,
qui qualibet munere ad sacros ordines
accedit.

Idem in regesta.

Si quis neque sanctis pollens moribus, vel neque à
clero, populoque vocatus, vel pulsatione coactus,
impudenter Christi sacerdotium, jam quolibet facinore
pollutus, iniusto cordis amore, vel fordibus precibus oris,
sive comitatu, sive manuali servicio, sive fraudulento
munulculo episcopalem, seu sacerdotalem, non lucro
animarum, sed inanis gloriæ avaritia fultus dignitatem
acceperit, & in vita sua non sponte reliquerit, eumque
inperata mors penitentem non invenit, proculdubio
in aeternum peribit.

¶ Inperata [In aliquot vetustis Gratiani codicibus legi-
tur, in alptra mors penitentia.

C. CXVI. Pro ordinationibus nihil omnino
accipatur.

Hinc idem Gregorius Iohanni Corinthiorum Episcopo,
lib. 4. epist. 57. seu cap. 99. scribit.

De ordinationibus aliqui accipere sub districta
interdictione volumus. Oportet ergo, ut neque per
commodum, neque per gratiam, aut quorundam sup-
plicationem aliquos ad sacros ordines consentiant, vel
permissis adduci.

C. CXVII. Nec pretio, nec proce, nec gratia, nec
supplicatione aliqui ad sacros ordines
accedant.

Item universi Episcopi per Elladem e provinciam casti-
tatis, eod. lib. epist. 56. seu cap. 100.

Quibusdam f. narrantibus agnovi, quòd in illis
partibus nullus ad sacrum ordinem sine commo-
datione perveniat. Quod si ita est, flens dico, gemens
denuntio, quia cum sacerdotalis ordo intus cecidit, for-
tis quoque diu stare non poterit. ¶ Scimus quippe ex
Evangelio, & quid redemptor noster per semetipsum
fecerit: quia ingressus in templum cathedras venden-
tium columbas evertit. Columbas quippe vendere est
de Sancto Spiritu (quem sibi consubstantialem Deus o-
mnipotens per impositionem manuum hominibus tri-
buit) commodum temporale percipere. Ex quo. ut præ-
dixi, innuitur, quid sequatur: quia, qui in templo Dei
columbas vendere præsumperunt, eorum, Deo iudi-
ce, cathedræ ceciderunt. ¶ Qui videlicet error in sub-

a. Ansel. l. 6. c. 53. Bure. lib. 1. cap. 13. Ino part. 5. c. 36. Panorm.
l. 3. cap. 221. b. Esa. 33. c. al. servitum. d. Sup. di. 100. c.
n. v. v. Ansel. l. 6. cap. 90. Poly. l. 2. tit. 1. e. al. Helodam. f. Et
eod. l. op. 51. & 55. ep. 7. Bure. l. 2. c. 21. 1207 p. 5. c. 103. g. Matth. 21.

ditis cum augmento propagatur. Nam ipse quoque,
qui ad sacrum ordinem perducitur, jam in ipsa prove-
ctus sui radice vitiat, paratior est aliis vendere, quod
emit. Et ubi est, quod scriptum est? [Gratis a accepistis,
gratis date.] Et cum primò contra sanctam ecclesiam
simoniaca hæresis sit exorta, cur non perpenditur, cur
non videtur, quia eum, quem quis cum pretio ordinar,
provehendo agit, ut hæreticus fiat? Ideoque hortatur
ut nullus vestrum denuò hoc fieri patiamur, sed neque
gratia alicujus, neque supplicatione aliquos ad sacros
ordines audeat promovere, nisi eum, quem vitæ & actio-
nis qualitas ad hoc dignum esse monstraverit. Nam si
aliter factum denuò senserimus, districta & canonica il-
lud noveritis ultione compefci.

C. CXVIII. Ad Episcopalem honorem nullus
per ambitum accedat.

Item Symmachus ad Casarium, epist. 1. c. 5.

Nullus b itaque per ambitum ad episcopalem hono-
rem permittatur accedere. Nam cum hic excessus
in laica conversatione culpetur, quis dubitat, quin reli-
giosis, & Deo servientibus incutiat opprobrium?

C. CXIX. De eodem.

Item Gregorius Adeodato Episcopo, lib. 2. in-
dult. 11. epist. 48.

Estote ergo præcipuè in ordinatione solliciti, & ad
sacros ordines e nisi provectiores ætate, & mun-
dos opere nullatenus admittatis, ne fortè semper esse
desinant, quod immaturè esse festinant. Eorum enim,
qui in sacro sunt ordine collocandi, prius vitam, more-
que discunt; & ut dignos huic officio adhibere pos-
sint, non vobis potentia, aut supplicatio quarumlibet
subrepat personarum. Ante omnia autem cautos vos
esse oportet, ut nulla proveniat in ordinatione venali-
tas: ne (quod absit) & ordinatis, & ordinantibus pericu-
lum majus immineat. Si quando igitur de his tractari
necesse est, graves, expertosque viros consiliis d. vestris
adhibere participes, & cum eis communi de hoc de-
liberatione pensate.

¶ Caput hoc duobus locis, ubi visum est expedire, locupletatum
est ex originali.

C. CXX. Neque favore, neque venalitate
ad sacros ordines quisquam promo-
veatur.

Idem Celenbo Episcopo, lib. 2. indult. 11. epist. 47.

Veri e ad sacros ordines nullatenus admittantur, ne
tanto periculosius cadant, quanto citius conscende-
re ad altiora festinant. Nulla sit in ordinatione venali-
tas; potentia, vel supplicatio personarum nihil adver-
sus hæc, quæ prohibemus, obtineat. Nam proculdubio
Deus offenditur, si ad sacros ordines quisquam non ex
merito, sed ex favore (quod absit) aut ex venalitate pro-
vehitur.

Item idem Gregorius quibusdam supplicanti-
bus, & alterum Diaconum legitur ordinasse: sicut
ipse scribit lib. 7. indult. 1. epist. 2. Petro 1. Episcopo Corsica inter
cetera.

¶ [Petro] In codicibus impressis epistola unde caput hoc
sumptum est, inscribitur Chrylanto Episcopo. Verum in
codice per vetusto Vaticano, eorundem epistolarum, inscribitur Petro
Episcopo per Corsicam. Anselmus autem eodem modo ha-
bet ac Gratianus. Ad Petrum Episcopum Alexandria de Cor-
sica legitur epistola alia quoto libro c. 122. quam vix sit fortasse men-
dum in voce, Alexandria, & scribendum videatur, Ale-
ria.

C. CXXI. Episcopo interveniente, Papa quen-
dam acolythum ordinavit.

Latorem f præsentium per intercessionem g sanctitatis

a. Matth. 10. b. Ansel. l. 6. cap. 6. c. al. ordines assera-
re, nisi. orig. d. ad consilium vestri. e. Ansel. l. 7. c. 46. f. Ansel.
l. 7. c. 79. g. al. pro intercessione.

veitra acolythum fecimus, quem ad obsequia vestra transmifimus, ut si in lucrandis animabus amplius servie- rit, proficere amplius possit.

C. CXXII. ¶ Quisquis in Romana ecclesia sa- crum ordinem acceperit, ab ea ulter- rius egredi non poterit.

Idem Helia presbytero & abbati, lib. 4. epist. 30. seu c. 74.

Illium a vestrum b Epiphanium mandastis, ut ad sacrum ordinem provehere deberemus, vobisque transmittere. Sed in uno vos audivimus, in alio autem minime audire potuimus. Diaconus quidem factus est: Sed quisquis semel in hac ecclesia ordinem e accep- rit, egrediendi ex ea ulterius licentiam non habet. Si ergo vos videre non potuit, hac ex re consolationem ha- beo, quia in filio vestro requiesco.

Non itaque quorumbet precibus ordinationes facte, falsa dijudicantur, sed haec demum, quae precibus ordinandi, vel eius amici, non spiritualis, sed carnalis affectu potest fieri, cum alias futura non essent: quas non charitas interveniens, sed am- bitio supplicans torquet. Non solum autem clericos cuiuslibet Epi- scopi summus Pontifex in ecclesia Romana valet ordinare, verum etiam opportunitate exigente monachos, & quoslibet clericos con- vocare potest, & invitare.

C. CXXIII. ¶ De eodem.

Unde Nicolaus Papa Michaeli Imperatori in epist. quae incipit [Prosperamus.]

Per d principalem beatorum Apostolorum Petri & Pauli potestatem, jus habemus, non solum mona- chos, verum etiam quoslibet clericos de quacunque dice- cesi, cum necesse fuerit, ad nos convocare, atque ecclesia- sticis exigentibus opportunitatibus invitare.

15 ps. Quilibet ergo munere interveniente falsa dijudicator ordinatio. Sicut autem pretio interveniente sacri ordinis non sunt tribuendi, ita nec restituendi. Ve enim ait beatus Ambrosius, sac- eri ordines nec pretio sunt emendi, nec redimendi.

C. CXXIV. ¶ Pretio interveniente sacerdotale of- ficiu non restituitur.

Hinc etiam Gregorius VII. ait lib. 6. reg. in concilio habito anno Domini 1078. pontificatus sui 6. c. 10.

Nillus e Episcopus gravamen, seu servile servitium ex usu contra ecclesiasticam normam abbatibus, seu clericis suis imponat, vel interdictum sacerdotale officium pretio interveniente restituat. Quod si fecerit of- ficii sui periculum subeat.

Qui autem pecuniam accipiunt, ut ordinandi sacros ordines non tribuant, vel ut canonice electioni assensum non praebant, aut ecclesiis adificandas, vel consecrandis lapidem benedictum, vel consecrationem subtrahant, multis argumentis accepta pecunia rei, & infames esse probantur.

C. CXXV. ¶ Sacriligi sunt iudicandi, qui eccle- siam Dei non permittunt regulariter ordinari.

Ait enim Paschalis secundus.

Sunt quidam, qui vel violentia, vel favore non permit- tunt ecclesias regulariter ordinari. Hos etiam decre- vimus ut sacrilegos iudicandos.

C. CXXVI. ¶ De eodem.

Codici lib. 9. ad legem Iuliam repetundarum, Impp. Gratian. Valentin. & Theodosius.

Ivbemus, f & hortamur, ut si quis forte honorato- rum, decurionum, possessorum, postremo etiam col- onorum, a cuiuslibet ordinis iudice fuerit aliqua ra- tione concussus, si quis scit de jure venalem fuisse sen-

a Ansim. l. 7. c. 78. b nostram.] orig. c. al. sacrum ordinem d. 7. 9. 9. c. 1. per principalem. An. l. 1. c. 75. & lib. 2. c. 14. e. Poll. 4. tit. 21. f. Tit. 27. d. 4. In codic. Theod. lib. 9. c. 111.

tentiam, si quis poena vel pretio remissam, vel vitio co- piditatis ingestam, si quis postremo quacunque de causa improbum iudicem poverit approbare, is vel admittit- strante eo; vel post administrationem depositam in pu- blicum prodeat, crimen deferat, delatum approbet, cum probaverit, & victoriam reportaturus, & gloriam.

C. CXXVII. ¶ De eodem.

Item in digestis lib. 3. titulo de calumniatoribus, a le. prima [Vlpianus lib. 10. ad Edictum.]

Item, qui ut calumniae causa negotium faceret, vel non faceret, pecuniam daretur b accepisse, intra an- num i utilem, in quadruplum eius pecuniae, quam acce- pisse dicitur, post annum simpli e in factum actio copet.

¶ In hac & sequentibus legibus, quae ex ff. Erantur, repetundarum tituli ex vetustis exemplaribus Gratiani, quae cum Pandectis Florentinis valde conveniunt.

1 ¶ Vitium] Haec dictio non est in antiquis codicibus, Gra- tiani, neq. in Pandectis, sed ob glossam non est sublata.

C. CXXVIII.

Ibidem lib. 47. tit. 12. de concussione. [Macer. lib. 1. publicorum iudic.]

Concussionis iudicium publicum non est. Sed si quis pecuniam quis accepit, quod crimen minaturus potest iudicium publicum esse senatusconsultis, cum- bus poena legis Cornelia teneri iubentur, qui in accu- sationem innocentium coierint, quive ob accusandum, vel non accusandum, denunciandum, vel non denuncia- dum testimonium pecuniam acceperint.

C. CXXIX. P A L E A

Ibidem lib. 48. tit. 11. ad legem Iuliam repetundarum, l. 3. [Macer. lib. 1. pub. iud.]

Lege Iulia repetundarum tenetur, qui cum aliqua potestatem haberet, pecuniam ob iudicandum, vel non iudicandum, i decernendumve accepit: Pe- nulejus Saturninus l. vel quo. cod. tit.] vel quo magis minus quid ex officio suo faceret.

1 ¶ Vel non iudicandum] Sic etiam in Digestis re- gatis: sed a Pandectis Florentinis ab sunt istae voces. Est autem Palea ista, fere in omnibus vetustis exemplaribus Gratiani: & a cap. sunt quidam. usq. ad finem questionis nulla est diti- lio capitum.

C. CXXX. ¶ De eodem.

Idem cod. tit. 1. 6.

Adem lege tenetur, qui ob denunciandum, vel non denuntiandum testimonium pecuniam accepit: & post pauca ¶ Lege Iulia repetundarum cavetur, ne quis ob militem legendum mittendumve, & accepit, neve quis ob sententiam in senatu, consiliove publico dicendam pecuniam accipiat, vel ob accusandum vel non accusandum. ¶ Macer. lib. 1. pub. iudic. 7. Le- Julia de repetundis praecipit, ne quis ob iudicem, anti- trumve dandum, mutandum, iubendumve, ut iudicet, neve ob non dandum, non mutandum, non iubendum, & neve ob litem restimandam, iudiciumve capitis, pete- niaeve faciendum, vel non faciendum aliquid accipiat & infra. ¶ Hodie ex lege Iulia repetundarum extra ordi- nem paniantur: & plerumque vel exilio puniuntur, vel etiam durius, prout admiserint. Venulejus cod. tit. 1. 6. Hac lege damnatus testimonium publice dicere, aut iudice esse postulareve prohibetur.

1 ¶ Acceperit] In Pandectis sequitur versiculus, Haec lege damnatus, qui exponitur in fine huius capituli.

QVAESTIO II.

1 S Equitur secunda questio, qua quaeritur, an pro in- ps gressu monasterii, pecunia sit exigenda, vel ex- dita persolvenda. Haec utrumque licite geri, & triusque testamenti serie comprobatur. Legitur enim in primo d libro Regum, quod Anna detulit seculo

a Tit. 6. b al. detegitur. c al. in simphum. d r. Reg. d. Samue.

